

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина тридцять восьма

Стенограма пленарного засідання
30 червня 2026 року

Київ 2026

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина тридцять восьма

*Стенограма пленарного засідання
30 червня 2026 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Вівторок, 30 червня 2026 року)

Частина тридцять восьма

Виступи уповноважених представників депутатських фракцій та груп	...6
Оголошення запитів народних депутатів України	...14
Виступи від депутатських груп:	
«Відновлення України»	...18
«Партія «За майбутнє»	...19
Голосування пропозицій:	
про запрошення Головнокомандувача Збройних Сил України Сирського О.С. на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації	...21
про запрошення Генерального прокурора Кравченка Р.А. на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації	...22
про запрошення міністра оборони України Федорова М.А. на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації	...22, 39
про запрошення міністра економіки, довкілля та сільського господарства України Соболева О.Д. на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації	...22
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...23
Прийняття в першому читанні за основу проєкту Закону України «Про сек'юритизацію та облігації з покриттям»	...23

Прийняття в першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України проєкту Закону України «Про оцінку майна»	...29
Відхилення проєкту Закону України «Про заборону використання та розповсюдження ворожих програмних продуктів та ворожих засобів інформатизації»	...33
Прийняття рішення про запрошення міністра економіки, довкілля та сільського господарства України Соболева О.Д. на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації	...40
Прийняття в першому читанні за основу проєкту Закону України «Про акціонерне товариство «Східний гірничо-збагачувальний комбінат»	...41
Прийняття рішення про запрошення керівника Криворізького ТЦК Короленка М.М. на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації	...45
Відхилення проєкту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо збереження та забезпечення сталої роботи Державного підприємства «Східний гірничо-збагачувальний комбінат», Державного підприємства «Добропіллявугілля-видобуток», Державного підприємства «Львіввугілля» в умовах воєнного стану»	...45
Прийняття рішення про направлення на повторне перше читання проєкту Закону України «Про біологічну безпеку та біологічний захист»	...50
Прийняття Закону України «Про державне регулювання органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»	...54
Розгляд проєкту Закону України «Про стимулювання економічного розвитку галузі рибного господарства»	...56

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
30 червня 2026 року, 11 година 41 хвилина
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добрий день, шановні народні депутати! Переходимо до роботи. Я нагадую, що здійснюється пряма трансляція нашого засідання. Оскільки немає Олексія Олексійовича – одна.

Слава Україні!

Шановні народні депутати, відповідно до Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання. У разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні колеги, сьогодні, 30 червня, Міжнародний день парламентаризму. Ця дата підкреслює роль парламентів як ключових демократичних інституцій, покликаних утверджувати верховенство права, захищати права і свободи людини та діяти в інтересах суспільства.

В умовах повномасштабної війни Верховна Рада України безперервно здійснює свої конституційні повноваження, забезпечуючи законодавчі основи для оборони держави, підтримки громадян, зміцнення демократичних інституцій та європейської інтеграції України. Сьогодні робота українського парламенту – це щоденний внесок у захист демократичних цінностей та мирне майбутнє для України та народу.

Шановні народні депутати, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Шановні народні депутати, триває 13-й рік незламного протистояння українського народу збройній агресії російської федерації, п'ятий рік із яких – в умовах повномасштабного вторгнення. Попри щоденні терористичні обстріли російським агресором наших міст і громад, цілеспрямовані атаки на цивільну інфраструктуру та мирне населення, Україна чинить потужний і безкомпромісний опір. Черговим свідченням злочину, сутності цієї війни стали російські удари

29 червня по Дніпру, Запоріжжю, Харкову та інших населених пунктах, які, на превеликий жаль, забрали життя мирних людей.

Прошу вшанувати хвилиною мовчання світлу пам'ять захисників і захисниць України, які віддали життя за нашу державу, а також мирних громадян, які загинули внаслідок російської агресії. Вічна пам'ять.

(Хвилина мовчання).

Дякую, прошу сідати.

Шановні народні депутати, на засіданні Погоджувальної ради депутатських фракцій та груп ми домовилися надати кожному уповноваженому представнику до 3 хвилин для виступу. Я прошу представників депутатських фракцій та груп записатися на виступи. Будь ласка, колеги.

Михайло Михайлович Цимбалюк, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

Олексій Юрійович Кучеренко виступатиме, я правильно зрозумів?

ЦИМБАЛЮК М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Прошу передати слово Олексію Кучеренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олексію Юрійовичу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, я дуже прошу уважно послухати мій виступ, він стосуватиметься підготовки до зими нашого паливно-енергетичного комплексу, насамперед штучно створеної в багатьох містах країни проблеми для теплокомуненерго, рахунки яких блокуються, арештовуються за позовами НАК «Нафтогаз України». Виконавчі служби намагаються стягнути з них гроші, яких вони не мають.

Ідеться про так званий законопроект [№ 14067](#). Виходячи з назви, він має розв'язати хоча б якісь проблеми сектору теплопостачання. Повірте мені як професіоналу, що, на превеликий жаль, жодної проблеми цей законопроект не розв'яже. Він так виписаний, не хочу на цьому зупинятися. Рівень підготовки законопроектів з боку уряду, на жаль, дуже слабкий.

Під час підготовки цього законопроекту до розгляду ми запропонували включити в таблицю кілька поправок, які зможуть кардинально швидко допомогти підприємствам розблокувати рахунки і хоч якогось підготуватися до зими. На превеликий жаль, вони не були підтримані, тому я вважаю, що цей законопроект абсолютно нічого не вирішить. Стосовно цього фракція «Батьківщина» має на руках листи Асоціації міст України, асоціації ОСББ, профільних асоціацій теплокомуненерго тощо.

Пропозиція полягає в одному. Якщо ми дійсно хочемо допомогти підприємствам, міським головам, муніципалітетам встигнути хоча б щось зробити до зими, треба конструктивно доопрацювати цей законопроект, доповнити його необхідними поправками та дуже швидко й оперативно прийняти. Іншого шляху немає.

Два з половиною тижні тому під час «години запитань до Уряду» я звертався в цьому залі до Прем'єр-міністра, Першого віцепрем'єр-міністра з проханням розв'язати цю проблему. Мені пообіцяли, що відбудеться відповідна нарада. Минуло два з половиною тижні. Як ви думаєте, відбулася ця нарада? Ні, не відбулася, бо, я так розумію, для уряду це якийсь десятий пріоритет.

Я звертаюся насамперед до Голови Верховної Ради, керівництва, керівників фракцій та груп. Давайте знайдемо оперативне розв'язання цієї проблеми і хоча б щось корисне зробимо, щоб підприємства теплопостачання, водопостачання, енергетичні, комунальні могли реально підготуватися до зими. Це абсолютно конструктивна пропозиція. Дуже сподіваюся, що ви дослухаєтеся, що ми встигли виправити цю ситуацію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Воронько Олег Євгенович, група «Відновлення України». Передаєте слово? Будь ласка.

ГНАТЕНКО В.С., *член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 49, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Добрий день! Шановний пане Голово! Шановні колеги! Минулого тижня відбулася дуже важлива подія в контексті відбудови нашої держави. Конференція з питань відновлення України у польському Гданську показала, що в нас вірять і готові інвестувати в нашу майбутню реконструкцію. Підписано 160 угод на суму понад 10 мільярдів євро. Така віра в Україну – це передусім напруження наших захисників.

Однак за цим інформаційним потоком не можна забувати про ситуацію на Донбасі, де продовжуються найзапекліші бойові дії та страждають мирні люди. Життя мешканців Слов'янська, Краматорська, Дружківки щодня ускладнюється. Керовані авіабомби, реактивні системи залпового вогню, дрони, постійна руйнація цивільної інфраструктури. Ворожі сили намагаються проникнути в місто Костянтинівку. Війна на Донбасі триває вже 13-й рік. Люди там заслуговують не лише на наше співчуття, а й на конкретну системну допомогу, на майбутнє у нашій державі. Вони чекають підтримки не лише парламенту, а й уряду України.

Так само відповідально треба дбати про майбутнє підростаючого покоління. У провідних західних країнах посилюється кампанія з обмеження впливу на дітей соціальних мереж. У Великобританії голосують за заборону соціальних мереж для осіб віком до 16 років. Мета – зменшити залежність, булінг та шкоду для психіки молоді. Схожий підхід діє в Австралії та інших країнах. Платформи

активно блокують акаунти, компанія «Meta» видалила сотні тисяч профілів. Понад 40 країн світу на законодавчому рівні заборонили використання мобільних телефонів у школах, ще у двох десятках країн діють регіональні обмеження.

Ця тема потребує в Україні детального аналізу. Звертаюся до Міністерства освіти і науки, Міністерства охорони здоров'я. Саме ви якнайкраще володієте ситуацією у цьому напрямі. Очевидною вимогою часу є напрацювання конкретних пропозицій щодо роботи соціальних мереж для підлітків. Має бути чітке розуміння: чи доцільне додаткове державне регулювання з урахуванням національних особливостей, чи ні. Ми не можемо дозволити, щоб психічне здоров'я і розвиток молодого покоління залишалися без захисту у цифровому світі. Ми можемо виростити покоління лудоманів, а не тих, хто буде відбудовувати нашу державу в майбутньому.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Папієву? Добре, але зараз виступить Захарченко Володимир Васильович, фракція «Слуга народу».

ЗАХАРЧЕНКО В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 31, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олексію Леонову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Леонов. Будь ласка.

ЛЕОНОВ О.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 135, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні народні депутати! Україна сьогодні веде боротьбу не лише за свою землю. Ми ведемо боротьбу за право бути собою, самостійно визначати свою історію, свої цінності, своїх героїв і своє майбутнє. Саме тому особливого значення набувають державницькі ініціативи Президента Володимира Зеленського, спрямовані на зміцнення української ідентичності.

Минулого тижня глава держави вніс до Верховної Ради України законопроект про створення Українського національного пантеону. Одночасно було оголошено про заснування нової державної нагороди – ордена Європи. Це рішення об'єднує важлива ідея: держава повинна не лише захищати свої кордони, а й берегти свою пам'ять, поважати своїх героїв, уміти бути вдячною тим, хто будує її майбутнє.

У зверненні з нагоди Дня Конституції України Президент запропонував просту, але дуже точну формулу: ніхто і ніколи не буде наказувати нам, як жити, як говорити, кого любити, кому бути вдячними і яких героїв шанувати. У цих словах відповідь усім, хто досі вважає, що українську ідентичність можна поставити під сумнів або змусити переписати. Шановні колеги, національна

ідентичність не існує сама по собі, її неможливо зберегти лише законами, захистити лише промовами чи відстояти лише дипломатією. Інколи її треба боронити зі зброєю в руках. Сьогодні це роблять українські воїни. Саме завдяки Збройним Силам України наша держава має можливість здійснювати реформи, просуватися шляхом європейської інтеграції, брати участь у формуванні нової архітектури безпеки. Саме завдяки своїм захисникам Україна не втратила можливість говорити українською, шанувати своїх героїв, самостійно визначати власне майбутнє.

Сильна армія захищає не лише територію, вона захищає українську культуру, пам'ять і свободу, саме право українського народу бути українським народом. Підтримка Збройних Сил України, державотворчих ініціатив Президента та зміцнення національної єдності – це не різні завдання, а три складові однієї великої справи, тому що зруйновану інфраструктуру можна відновити, економіку можна відродити, але якщо народ втратить власну гідність та ідентичність, відновлювати вже не буде кому і не буде заради чого. Той, хто втрачає свою пам'ять, рано чи пізно втрачає і свою державу.

Саме тому сьогодні ми маємо бути єдиними у своїх цінностях, впевненими у своєму виборі та щосили зміцнювати нашу армію, бо тільки народ, який вміє по-справжньому шанувати своїх героїв, здатен сам творити свою історію.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Рудик Сергій Ярославович, депутатська група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

РУДИК С.Я., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 198, Черкаська область, самовисуванець). Шановні українці! Сьогодні, після двотижневої перерви в роботі нашого парламенту, хочу поговорити про медалі та ордени, не польські й не наші, які масово почали віддавати полякам, а країни-агресора. Ви знаєте, скільки наших політичних і державних діячів досі в шафах тримають ці медальки? А я знаю. А ви знаєте, скільки державних і військових діячів рашистської федерації тримають у себе державні нагороди України до сьогодні? А цього, на жаль, ми поки що не знаємо. Але 23 червня я звернувся з офіційним листом до Керівника Офісу Президента України, тож скоро ми дізнаємося. Я дуже сподіваюся, що орденопад стосуватиметься не лише країни Європейського Союзу, а й країни, яка розпочала і більше 10 років веде з нами війну.

Проте мої плани були зруйновані вчорашньою есемескою від мами цього хлопця, на фото праворуч, його прізвище Зарічанський, він народився інвалідом І групи (ДЦП). Згідно з даними застосунку «Резерв+», які надала мені його мама, він військовозобов'язаний у статусі рекрута, підлягає базовій загальновійськовій підготовці і змушений буде періодично проходити всі перевірки. Якщо він захоче знятися з обліку, йому треба буде пройти ВЛК, як усім. Він народжений інвалідом І групи з ДЦП, подивіться на нього, це дані з його офіційної сторінки

у Facebook. А на фото ліворуч амбал Руслан Хомідов, є такий воїн у Черкасах. У нього інвалідність II групи, він знятий з обліку пожиттєво. А знаєте, чому? Тому що парламент прийняв закон про мобілізацію у 2024 році, усі рішення, якими регулюються питання мобілізації, демобілізації, до сьогодні приймає виключно уряд.

Кабінет Міністрів приймає свої постанови, міністерства пропагують свої накази, насамперед Міністерство економіки, докілья та сільського господарства, розброньовуючи купу людей. Міністерство оборони, Міністерство юстиції зробили так, що з формальної точки зору нічого змінити не можна. Зарічанський, дійсно, має проходити ВЛК, а цей амбал не має проходити ВЛК, тому що він заховався за процедурними нормами.

Міністр оборони 28 травня клявся народним депутатам, що до кінця червня представить реформу мобілізації. Сьогодні останній день червня. Я вимагаю викликати його сюди сьогодні, нехай відповідає за свої слова і за всю мобілізацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наступний – Папієв Михайло Миколайович, депутатська група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М., секретар Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановні народні депутати України! Шановні громадяни України! Насамперед висловлюю слова вдячності Збройним Силам України і Силам оборони України за мужність і героїзм. Висловлюю також слова вдячності за саміт G7, який відбувся в червні у французькому місті Евіан-ле-Бен, де за участю Президента України прийнято історичні рішення, насамперед оборонні пакети, санкції, а також рішення про підсилення протиповітряної оборони України, що вже видно по величезній кількості ракет, які збиває Україна.

На цьому фоні, коли є зусилля парламенту та Президента, бажання народу України, хочу звернути увагу на діяльність чи навіть бездіяльність уряду Свириденко. Я хочу знайти щось позитивне в діяльності нашого уряду, але не можу. На «годині запитань до Уряду» 12 червня я запитав у Прем'єр-міністра України, чому людям нарахована плата за гарячу воду та тепло за січень, коли вони не отримували цих послуг. Я нагадав, що було доручення Президента України від 30 січня не органам місцевого самоврядування, не комунальним підприємствам, а уряду Свириденко забезпечити, щоб людям не нараховувалися і не виставлялися платіжки за ті послуги, яких вони не отримували. Нічого не змінилося. Людям нараховували по 3 – 5 тисяч гривень за послуги, яких вони не отримували.

Наступне. Їду вчора до Києва, дивлюся на ціни на пальне – бензин, солярку. Шановні люди, ціни на нафту вже впали, повернулися до березневих показників. У березні не було підстав для підвищення цін, бо бензин та дизельне пальне

були завезені за старими цінами. У нас відбулася корупційна змова уряду, нафтотрейдерів, Антимонопольного комітету, і наступного дня підвищилися ціни. Зараз ціна на нафту впала. У мене запитання до уряду: а чому не падають ціни на бензин та дизельне паливо? Чому оббирають людей, забирають у них останнє? Подивіться на ціни на хліб, які знову підвищилися.

Шановні колеги, наш сусід Румунія – в аналогічній ситуації. Через зубожіння людей діяльність уряду визнано провальною, у травні уряд відправили у відставку. Може, і нам пора вже уряд Свиріденко відправити у відставку? Тому що він здійснює абсолютно антинародну...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріз Ірина передає слово Порошенку Петру Олексійовичу. Будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О., член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні українці, до літньої перерви у роботі Верховної Ради залишається лише два пленарні тижні. Ми маємо дати відповіді насамперед на три запитання. Перше: що ще ми можемо зробити для підсилення боєздатності Збройних Сил України? Друге: як прискорити прийняття євроінтеграційного законодавства, про що взяла зобов'язання вся держава Україна? Третє: якщо цими днями ми вже стільки говоримо про Конституцію, як забезпечити її реальне виконання, а не лише урочисте цитування?

Почну з позитиву. Я був дуже радий почути цієї неділі з вуст Президента слова про армію, мову, віру та ЄС. Я дуже радий, що його виступ почався зі слова «єдність». Єдність, бо саме створення коаліції національної єдності у Верховній Раді підтримує 60 відсотків українців. Єдність в умовах, коли немає монобільшості, треба формувати уряд національної єдності та відповідати на існуючі виклики. Це перше.

Друге. Україна підтримала готовність до всеосяжного режиму припинення вогню. Ми більше не дозволимо Путіну затягнути нас у пустопорожні дискусії про гарантії безпеки і мирову угоду. Треба зупинити вогонь негайно і безумовно. Дуже добре, що це доручено нашій переговорній групі, але для цього існує найкращий дипломат, найдосвідченіший, який вміє говорити мовою, зрозумілою Путіну. Це Збройні Сили України. У цих умовах фракція «Європейська солідарність» вимагає повернути Збройним Силам 40 мільярдів гривень на озброєння, а не дерибанити їх на кешбек з резервного фонду вчорашнім рішенням уряду. Дуже важливо, що сьогодні о 15 годині буде ще один тест – засідання Верховного Суду щодо скасування неконституційних, незаконних санкцій проти лідера опозиції. Вимагаємо забезпечити захист незалежності суддівського корпусу. Треба не писати нову Конституцію, а дотримуватися старої.

Дай Боже!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакунець Павло Андрійович, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А., *член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»).* Шановний пане Голово! Шановні народні обранці! Дорогі українці! Ми перебуваємо і живемо на округах. Я приїхав з округів, прикордонних з нашим стратегічним партнером Польщею, про що варто заявляти, і так має бути. Іншого шляху бути не може.

На жаль, протягом останніх місяців маємо таку тенденцію. Спостерігаємо на кордонах, як з України виїжджає молодь разом з батьками. Розуміємо, звичайно, що це безпековий фактор, бо люди прагнуть безпеки. Але це не єдина причина, через яку виїжджає українська молодь. Багато молодих українців волонтерять, реалізують свої молодіжні проєкти, підтримують Збройні Сили України. Дуже багато молоді вступає до лав Збройних Сил України.

У чому ж тоді причина? Чому виїжджає українська молодь? На мою думку, це однозначно наслідок недопрацювання нашого уряду. Уряд повинен дати можливість молодому українцю здобувати професійну, вищу освіту в Україні, отримувати професійну орієнтацію. Людина після закінчення навчання в Україні має бути забезпечена робочим місцем з достойною заробітною платою, що вкрай важливо. Саме такі пропозиції лунають від різних країн Європи.

Наш уряд має провести спеціальне засідання. Закликаю знайти інструменти як втримати українську молодь в Україні. Ми всі допомагаємо Збройним Силам, які відстоюють нашу країну, щоб у майбутньому вона була сучасною європейською державою, а цього не може бути без молоді. Це вкрай важливо. Через відтік молоді ми можемо мати дуже негативні тенденції для української нації в майбутньому. Я закликаю проводити спеціальні засідання уряду і робити реальні кроки, щоб молоді українці залишалися в Україні, здобували тут освіту, працювали, розвивали економіку і українську націю.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олено Костянтинівно, будь ласка.

Шановні колеги, будемо продовжувати працювати в цьому напрямі.

КОНДРАТЮК О.К., *заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Шановні колеги! Хочу сьогодні привернути вашу увагу до того, що, крім величезної конференції з питань відновлення України в Гданську, відбулася ще одна історична подія – засідання Парламентської асамблеї України і Республіки Польща, де я маю честь співголовувати від української сторони.

Так сталося, що засідання асамблеї готувалося завчасно, але відбулося саме в епіцентрі кризи українсько-польських відносин. Непрості розмови, дискусії,

саме тому її головним результатом стали не лише рішення чи заяви з обох сторін, а збереження діалогу. Хочу подякувати всім членам парламентської асамблеї, які до нас доєдналися. Хочу подякувати спікеру, першому віцеспікеру за підтримку. Я, звісно, вдячна українським і польським колегам, які поділяють спільне розуміння, що сьогодні наше завдання – не шукати нових приводів для конфронтації, а зберігати взаємну повагу, довіру і партнерство на основі рівних союзників, без домінування і без погроз.

Історична пам'ять потребує гідності з обох сторін, ми підкреслювали це постійно. Коли питання історичної пам'яті починають визначати майбутнє українсько-польських відносин, стають елементом політичних технологій, особливо в Польщі, яка готується до виборів у 2027 році, сіють мову ворожнечі, ми ризикуємо втратити те, що разом набудували десятиліттями.

До речі, ми постійно говорили нашим польським колегам, що історична пам'ять у країнах Європейського Союзу ґрунтується на ідеології примирення. Це повага до історії держави кожної з країн. Україна йде саме таким шляхом. Саме тому сьогодні особливо важливо повернутися до формули, яка свого часу допомогла нашим народам пройти через найскладніші сторінки нашої історії, починаючи з кінця 90-х років – «Пробачаємо і просимо пробачення».

Важливе послання до обох народів після засідання парламентської асамблеї зробили кардинали польського і українського походження, які зібралися на консисторію в Римі та закликали до примирення. Я хочу подякувати Блаженнішому Святославу за лідерство в цьому процесі. Переконана, що його польські колеги духовні отці доєднуються до цього процесу.

Наголошую ще раз, що Україна і Польща – стратегічні партнери, історично, географічно, безпеково, економічно і ціннісно. Наш спільний ворог – це росія, яка намагається нас розсварити. Але ми не дамо цього зробити.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям Слава!

Дякую, Олено Костянтинівно!

Шановні колеги, ми пройшли перший блок – виступи від фракцій та груп. З процедури? Гео Лерос. Будь ласка, Гео Багратовичу!

ЛЕРОС Г.Б., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Руслане Олексійовичу! У мене до вас запитання. Нещодавно ми дізналися про те, що Почесною відзнакою Верховної Ради України нагороджено другого Президента України Леоніда Кучму, людину, причетну до вбивства журналіста Георгія Гонгадзе. Фактично пан Кучма є замовником вбивства журналіста Георгія Гонгадзе. Скажіть, будь ласка, як так сталося, що Почесною відзнакою Верховної Ради України нагороджено саме Леоніда Кучму? Хто приймав таке рішення?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Я відповідаю вам. Леонід Кучма як другий Президент України був удостоєний парламентської відзнаки, яка носить ім'я Левка Лук'яненка (не В'ячеслава Чорновола, як казали) як співголова Конституційної комісії, як людина, яка підписала Конституцію України, саме з нагоди 30-ї річниці Конституції.

Щодо інших фактів, я буду вдячний, якщо сказане вами буде підтверджено відповідним рішенням суду, яке набрало чинності, тому що у правовій державі лише так ми можемо обвинувачувати людину. Це для того, щоб ми зрозуміли одне одного.

Дякую.

Рухаємося далі. Шановні колеги, я хочу перейти до оголошення запитів народних депутатів, потім – заява від двох фракцій із проханням замінити перерву на виступ і надати слово Миколі Миколайовичу Тищенку. Будь ласка.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
КОНДРАТЮК О.К.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні колеги, для оголошення на пленарному засіданні Верховної Ради України внесено 30 депутатських запитів, з них: до Президента України – 2, до органів Верховної Ради України – немає, до Кабінету Міністрів України – 20, до керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування – 7, до керівників підприємств, установ і організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності – 1. Шановні колеги, ви пам'ятаєте, я спочатку зачитую ваші депутатські запити, а наприкінці будемо голосувати запити до Президента України.

Оголошую запити народних депутатів України.

Вікторії Сюмар – до міністра оборони України, начальника Генерального штабу Збройних Сил України щодо застосування насильства до ветерана війни, інваліда І групи Артема Мороза за участі представників Територіального центру комплектування та соціальної підтримки та працівників поліції.

Олександра Ткаченка – до Генерального прокурора щодо вжиття заходів для забезпечення ефективного досудового розслідування у кримінальному провадженні.

Сергія Соболева – до Прем'єр-міністра України щодо отримання сертифікатів власниками квартир та компенсації за знищене/зруйноване житло.

Вікторії Сюмар – до міністра внутрішніх справ України щодо застосування насильства до ветерана війни, інваліда І групи Артема Мороза за участі представників Територіального центру комплектування та соціальної підтримки та працівників поліції.

Олександра Юрченка – до Прем'єр-міністра України щодо встановлення тимчасового мораторію на підвищення цін на проїзд у громадському транспорті та маршрутних таксі на період дії воєнного стану.

Групи народних депутатів (Ірина Геращенко, Ірина Никорак та інші, усього 12 народних депутатів) – до Прем'єр-міністра України, міністра фінансів України стосовно надання офіційної інформації про напрями та обсяги використання коштів Резервного фонду Державного бюджету України протягом 2026 року.

Олександра Юрченка – до Київського міського голови щодо встановлення мораторію на підвищення вартості проїзду в громадському транспорті та маршрутних таксі міста Києва на період дії воєнного стану.

Олександра Юрченка – до Київського міського голови, начальника Комунального підприємства «Київський метрополітен» щодо забезпечення належних умов перебування громадян в укриттях станцій Київського метрополітену під час масованих ракетних та дронівих атак на місто Київ.

Максима Заремського – до Прем'єр-міністра України щодо державного забезпечення капітального ремонту системи теплопостачання Комунального некомерційного підприємства «Вижницька міська лікарня» Вижницької міської ради та заміну котлів Комунального підприємства «КОМ-СЕРВІС» Вижницької районної ради.

Максима Заремського – до Прем'єр-міністра України щодо проведення державного аудиту з використання коштів на демонтаж та будівництво моста в селі Глиниця, а також виділення державного фінансування на будівництво нового моста.

Максима Заремського – до віцепрем'єр-міністра з відновлення України – міністра розвитку громад та територій України щодо будівництва дороги в селі Петраші та мостів у селі Сергії Вижницького району Чернівецької області.

Максима Заремського – до віцепрем'єр-міністра з відновлення України – міністра розвитку громад та територій України щодо будівництва та ремонту автомобільної дороги загального користування державного значення Т-26-01 Чернівці – Вашківці – Путила з під'їздами до контрольних-пропускних пунктів «Руська», «Шепіт», а також автомобільної дороги загального користування місцевого значення О26141 Усть-Путила – Яблуниця.

Максима Заремського – до віцепрем'єр-міністра з відновлення України – міністра розвитку громад та територій України щодо виділення субвенції з Державного бюджету України на будівництво та утримання комунальних доріг і вулиць виборчого округу № 202.

Антон Яценко – до міністра освіти і науки України щодо надання інформації стосовно контингенту здобувачів освіти у всіх закладах освіти незалежно від рівня акредитації та форм власності.

Олени Криворучкіної та Юрія Корявченкова – до міністра оборони України щодо розгляду питання стосовно погодження подання про присвоєння звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» Захиснику, бойовому

медику, волонтеру, засновнику та керівнику Громадської організації «Щира Справа» Дятку Родіону Ігоровичу (по смертно).

Максима Заремського – до Прем'єр-міністра України щодо ремонту автомобільної дороги між населеними пунктами Слобода-Комарівці, Кіцмань, Борівці, Киселів, Ставчани, Ошихліби, Оршівці та Неполоківці, а також на шляхах від села Драчинці до Нових Драчинців і прилеглих територій та з села Буденець до Петрівців і Аршиці Чернівецького району Чернівецької області.

Максима Заремського – до Прем'єр-міністра України щодо надання цільової державної субвенції на будівництво та утримання доріг місцевого та комунального значень для гірських громад Чернівецької області.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання інформації та копій документів стосовно розпорядження бюджетними коштами протягом квітня-червня 2026 року.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання інформації щодо результатів поіменного голосування депутатів Уманської міської ради під час розгляду питань порядку денного 96 (позачергової) сесії Уманської міської ради VIII скликання від 11 червня 2026 року.

Михайла Цимбалюка – до міністра внутрішніх справ України щодо ефективності використання системи автоматичної фіксації порушень Правил дорожнього руху та надходжень до державного бюджету.

Петра Павловського – до Прем'єр-міністра України щодо забезпечення належного функціонування системи електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОВВ).

Максима Заремського – до Прем'єр-міністра України щодо ремонту автомобільних доріг на відрізках Берегомет – Долишній Шепіт, Іспас – Майдан, а також у селах Велике, Брусниця, Нижні Станівці Вижницького району Чернівецької області.

Максима Заремського – до Прем'єр-міністра України щодо ремонту автомобільної дороги на відрізу Сторожинець – Чернівці, а також у селах Давидівка, Зруб Комарівський, Панка, Банилів Підгірний, Слобода Комарівці, Нові Драчинці, Бобівці Чернівецького району Чернівецької області.

Ірини Геращенко – до Прем'єр-міністра України стосовно необхідності перегляду окремих положень Постанови Кабінету Міністрів України «Про організацію діяльності та забезпечення функціонування центрів життєстійкості» від 23 січня 2024 року № 83.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо реалізації права на отримання земельної ділянки в межах Уманської територіальної громади учасником бойових дій.

Шановні колеги, це всі запити народних депутатів до різних органів державної влади. Переходимо до оголошення запитів народних депутатів України до Президента України.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! *(Шум у залі)*. Можливо, хтось не почув, ми завершили оголошення запитів народних депутатів. Зараз будуть запити народних депутатів до Президента України, вони потребують вашого голосування. Прошу народних депутатів займати свої місця і підготуватися до голосування за запити до Президента України. Колеги, займіть, будь ласка, свої місця!

Будь ласка, Олено Костянтинівно.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
КОНДРАТЮК О.К.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Переходимо до оголошення запитів народних депутатів України до Президента України. Будь ласка, увага, шановні колеги.

Запит номер один до Президента України.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту Богдана Кицака до Президента України щодо присвоєння звання Герой України (помертньо) солдату Збройних Сил України Лінкевичу Артему Едуардовичу. Прошу голосувати.

«За» – 224.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України. Прошу голосувати. Нам треба 226 голосів.

«За» – 232.

Рішення прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах. Дякую.

Запит номер два до Президента України.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту Тараса Тарасенка до Президента України щодо присвоєння старшому лейтенанту Садовніку Тарасу Ігоровичу звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (помертньо). Прошу голосувати.

«За» – 237.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах. Дякую.

Це всі депутатські запити. Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олено Костянтинівно.

Шановні колеги, друзі, я оголосив, як буде далі. Є заява від двох фракцій про оголошення перерви, яку готові замінити на виступ. Запрошую до слова Миколу Миколайовича Тищенка. Потім – ще одна заява від двох фракцій з проханням замінити перерву виступом. Я зрозумів, що виступатиме Скороход, так? Спочатку Микола Миколайович, а потім – за процедурою.

Тищенко. Будь ласка.

ТИЩЕНКО М.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 219, м. Київ, політична партія «Слуга народу»).* Вітаю, друзі! Наша депутатська група підтримує законопроект [№ 15289](#) Сергія Власенка, але я сьогодні не можу мовчати про загрозу парламентаризму як інституції. НАБУ під тиском залучає народних депутатів до так званого конфіденційного співробітництва і таким чином отримує важелі впливу на них, порушуючи конституційний принцип розподілу влади. Наскільки мені відомо, йдеться уже про понад 200 народних депутатів України. НАБУ та САП позиціонують себе як окрему незалежну інституцію, але вони є виконавчою гілкою влади, а народні депутати – законодавчою. Стаття 6 Конституції України встановлює стримування і противаги та забороняє гілкам влади впливати одна на одну.

Учора НАБУ оприлюднило одразу чотири новини, усі про народних депутатів. Збіг? Ні! Це відбувається напередодні голосування за законопроекти, які мають суттєво розширити повноваження НАБУ та САП. Показово, що голосів для підвищення зарплат військовим не знайшлося, а на підвищення зарплат працівникам НАБУ до 200 тисяч гривень проголосували.

Моя справа – лише один із прикладів. З метою впливу на парламент НАБУ готове співпрацювати навіть з російським наркокартелем «Хімпром». Нещодавно Національна поліція звітувала про викриття злочинної діяльності «Хімпрому» та закриття численних точок збуту наркотичної речовини U420, а також про вбивства людей, насильство, обливання кислотою, підриви квартир гранатометами.

А що ми бачимо сьогодні? Друзі, колеги, послухайте. НАБУ на одному боці з «Хімпромом». Справу проти мене відкрито з подачі картелю, і вона ґрунтується на несправедливих показаннях одного з учасників. Союзник НАБУ має в Україні розгалужену мережу кол-центрів, зокрема для збуту наркотичних засобів через мережу U420. Саме з цією діяльністю я боровся. Цю мережу продовжує викривати вся правоохоронна система України та партнери за кордоном, за що я їм дякую. Думаєте, наркокартель працює разом із НАБУ для боротьби з корупцією? Ні, вони мстяться мені за боротьбу з їхньою злочинною діяльністю і цією справою надсилають чітке послання мені та всім чесним правоохоронцям: ось що буде

з тими, хто наважиться боротися з нами, ми зробимо з України великий кол-центр і наркокартель.

Не бувати такому! Я проти корупції, але також проти узурпації влади та порушення Конституції, тому проблему протиправного впливу НАБУ на політичних діячів треба вирішувати на законодавчому рівні. Друзі, є ознаки правоохоронного перевороту, уважно послухайте...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наступна – Скороход Анна Костянтинівна. Будь ласка.

СКОРОХОД А.К., *член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»).* Державний бюджет недоотримав 260 мільйонів гривень через оборудку на митниці між Міністерством оборони та новим Головою Державної митної служби України з НАБУ Орестом Мандзієм. Що вони зробили? Спочатку завезли квадроцикли за заниженою ціною, а потім, недоплативши в бюджет мито і ПДВ, продали їх Міністерству оборони вдвічі дорожче, ніж закупили. Все дуже просто, схема проста і зрозуміла абсолютно всім, але хто це буде розслідувати? НАБУ? Самі проти себе?

Колеги, проблема не лише у вкрадених грошах, а й у тому, що вони закупають китайське лайно, яке поставляють нашим хлопцям, від яких залежить життя українців, захисників, адже характеристики цих квадроциклів не відповідають потребам Збройних Сил України. Це дитячі речі, придатні для користування лише в нормальному повсякденному житті. Вони не те що не можуть витягувати завдання, поставлені для ЗСУ, а занадто малої потужності, щоб взагалі виконувати якісь завдання. І тут виникає питання: а хто нестиме за це відповідальність?

Нам дуже багато розповідають про якісь реформи, як у нас все добре і супер. Скажіть, хтось знає, що в нас до сьогодні незадоволена потреба в наземних роботизованих комплексах, необхідна на I квартал цього року? До сьогодні, колеги! Зазначу, що російська федерація закупила 130 тисяч одиниць надпотужних квадроциклів.

У мене виникає запитання: якщо від цього залежить логістика і життя наших військовослужбовців, на кого працює міністр оборони Федоров? Чому в нас провалюються закупівлі, а російська федерація здійснює їх надгарно? У чому проблема? Хто нестиме за це відповідальність, а також за управлінські рішення про те, що нам не потрібна артилерія, яка, як виявилось, все-таки потрібна? На сьогодні маємо проблеми з ремонтом артилерії, важкої техніки, гармат, не вистачає снарядів. Хто понесе за це відповідальність, а також за провалені тендери на закупівлю пікапів? І питання навіть не в закупівлі пікапів, а в тому, що в нас закупають непотрібне замість потрібних бронетранспортерів. Пане Президенте, зверніть увагу на вашого міністра оборони!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, завершилися виступи від фракцій та груп відповідно до заяв про заміну перерви виступом. Я розумію, що народні депутати матимуть бажання взяти слово з процедури. Бачу руки колег Лероса, Железняка і Безуглої. У такому порядку, будь ласка. Тільки, колеги, я вас прошу виступати з процедури – це означає щодо дотримання мною процедури ведення чи Регламенту. Потім – Демченко і Безугла.

Будь ласка, Гео Багратовичу.

ЛЕРОС Г.Б. Руслане Олексійовичу, у мене до вас прохання дати доручення Апарату Верховної Ради України чітко попереджувати народних депутатів, особливо позафракційних, про час та місце проведення засідань Верховної Ради України. Я як позафракційний народний депутат дізнаюся з інтернету, коли відбуватимуться засідання. Прошу дати доручення розробити якусь систему, щоб я заздалегідь знав час проведення засідань, особливо урочистих.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Гео Багратовичу.

Я прошу Апарат Верховної Ради України взяти це до уваги.

Якщо ви маєте на увазі те, що відбувалося в неділю, це було не засідання, а урочисті заходи. Я просив колег із Апарату невідкладно поінформували всіх, але ви другий із позафракційних, хто до мене звернувся. Я прошу звернути на це особливу увагу. Колеги, я прошу Апарат взяти це під особливу увагу!

Дякую, Гео Багратовичу.

Шановні колеги, рухаємося далі. Наступні – Железняк, Безугла і Демченко. Железняк Ярослав Іванович. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Пане Голово! Це, напевно, буде звернення до вас. Минулого тижня парламент голосував важливі податкові зміни. Хтось був за, хтось – проти, але тут прямо рвали горло, що в разі, якщо ми раптом їх не проголосуємо, станеться фінансова криза, закінчиться співпраця з МВФ та іншими. Сьогодні у нас 18-й день. Наскільки я пам'ятаю положення Конституції, то це трохи більше ніж виділено для Президента на підписання будь-якого закону. У мене два прохання.

Перше. Якщо хтось із колег, які розповідали нам, що це було дуже терміново і важливо, хоче зараз виступити і засудити Президента, то надайте йому слово.

Друге. Давайте звернемося до Президента, тому що таких законопроектів, м'яко кажучи, багато. Якщо ми на День Конституції України розповідаємо про дотримання Конституції, то, напевно, треба гаранту Конституції хоча б на таких прикладах її не порушувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ярославе Івановичу.

Наступна Мар'яна Безугла. Будь ласка, Мар'яно Володимирівно.

БЕЗУГЛА М.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (одномандатний виборчий округ № 217, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Я хочу знову нагадати, що ми маємо врешті заслухати Сирського і обґрунтувати свій запит до парламенту. Було дуже багато виступів шановних колег і жодного про «Скалу». Чому ви мовчите про «Скалу»? Чому ви мовчите про те, як у Збройних Силах самі ж українці вбивають українців? Це нормально? Це не є пріоритетом парламенту? Чому мовчить оборонний комітет?

Жодна людина з оборонного комітету не сказала ні слова, жодного рішення. Чому мовчить правоохоронний комітет? Чи слово «правоохоронний» уже не актуальне? Ми маємо зробити хоча б те, що стане початком – викликати Сирського і подивитися йому в очі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зрозумів, що ви пропонуєте викликати Головнокомандувача Збройних Сил України на пленарне засідання?

Ставлю на голосування пропозицію Мар'яни Володимирівни. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 42.

Рішення не прийнято. Дякую.

Демченко. Будь ласка.

ДЕМЧЕНКО С.О., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 29, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Колеги, останні два тижні в засобах масової інформації шириться інформація про нібито злочинні дії правоохоронців, які, зловживаючи своїми службовими повноваженнями, чинять тиск на керівництво Фонду державного майна України. Голова Фонду державного майна України повідомляє про відкриття безпідставних кримінальних проваджень, пов'язаних з підготовкою фондом до приватизації ТРЦ «Ocean Plaza», проведення обшуків та вилучення у працівників фонду, які супроводжуються побиттям працівників фонду...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергію, що у вас з процедури?

ДЕМЧЕНКО С.О. ...та процесуальними правопорушеннями з боку правоохоронців. Я вважаю, що має бути доповідь Генерального прокурора України щодо цих питань.

Відповідно до частини третьої статті 6 Регламенту Верховної Ради України прошу офіційно запросити на пленарне засідання на четвер Генерального прокурора Кравченка Руслана Андрійовича, який мусить дати відповідь щодо відповідних фактів, зокрема систематичної неявки прокурорів на судові засідання. Прощу поставити на голосування пропозицію стосовно Наталухи та прибуття Генерального прокурора на пленарне засідання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію, як ви її озвучили. Прощу голосувати.

«За» – 56.

Рішення не прийнято. Дякую, колеги.

Шановні колеги, переходимо до роботи... А, ще є бажані?

Юрченко. Будь ласка.

Після виступу Юрченка переходимо до роботи. Колеги, тільки з процедури, будь ласка.

ЮРЧЕНКО О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 211, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). З процедури. Шановні колеги, як ми зазначали, парламент за останні місяці встиг підвищити заробітну плату абсолютно всім – і працівникам НАБУ, і правоохоронцям, але не військовослужбовцям. Я прошу викликати у Верховну Раду пана Михайла Федорова, до якого я з великою повагою ставлюся, для того, щоб він все-таки пояснив нам, як уряд збирається підвищувати зарплати військовослужбовцям.

Протягом останніх тижнів я багато говорив з побратимами, іншими військовослужбовцями. Хлопці й дівчата не розуміють, наскільки відбудеться підвищення, і взагалі боятися, що воно не відбудеться.

Прощу викликати міністра оборони з проханням пояснити парламенту, як відбуватиметься збільшення заробітної плати для найважливіших верств населення – для наших захисників.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Юрченка так, як вона була озвучена. Прощу голосувати.

«За» – 75.

Рішення не прийнято.

Прощу народних депутатів займати свої місця, переходимо...

Дмитре Олександровичу, давайте ми вже проголосуємо відповідно до статті 28 Регламенту Верховної України... Ну подивіться, скільки людей в залі. Добре, з процедури Разумков, що у вас?

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Руслане Олексійовичу. Шановні колеги, послухайте, будь ласка, це не про політику, це про економіку і про державу. Ви всі чули про нові правила

бронювання, які запустив уряд. Сьогодні українське суспільство впевнене, що нові зарплати для бронювання в розмірі 54 тисячі і 81 тисяча гривень – це напращування Верховної Ради, з чим я нас усіх вітаю.

Пропоную викликати завтра на 12 годину в зал засідань Верховної Ради міністра економіки, довкілля та сільського господарства України Соболева, який розробляв нову систему бронювання, а по факту зробив так, щоб повністю знищити український бізнес. Назвіть це просто «відправити усіх на фронт». Не буде економіки, не буде нічого.

Дуже прошу вас, без політики, підтримайте пропозицію викликати завтра на 12 годину в зал засідань Верховної Ради міністра економіки, довкілля та сільського господарства України Соболева, щоб він сказав з трибуни, що це зробили вони, і пояснив, на хіба вони це зробили.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Разумкова так, як вона озвучена. Прошу голосувати.

«За» – 125.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної України перед початком розгляду питань порядку денного я пропоную провести сигнальне голосування. Перед голосуванням я прошу народних депутатів перевірити наявність особистої картки в пульті, що знаходиться на вашому робочому місці. Нагадую: треба одночасно утримувати сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» до появи результатів голосування на табло.

Шановні колеги, прошу взяти участь у сигнальному голосуванні. Прошу голосувати.

«За» – 239.

Проголосували: за – 239, проти – 8, утрималися – 3. Усе як завжди.

Шановні колеги! Переходимо до розгляду питань порядку денного. Перелік питань, який був попередньо узгоджений Погоджувальною радою депутатських фракцій та груп, вам надано.

Шановні колеги, потрібне результативне голосування щодо включення питання до порядку денного. Прошу народних депутатів зайняти свої місця, потрібно 226 голосів. Шановні колеги, займіть, будь ласка, свої місця і підготуйтеся до голосування!

Перший на сьогодні проєкт Закону «Про сек'юритизацію та облігації з покриттям» ([№ 15172](#)). Колеги, проголосуйте, будь ласка, а потім підете.

Ставлю на голосування пропозицію включити цей законопроект до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати. Будь ласка, колеги, включаємо до порядку денного. Прошу підтримати.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях та групах.

Ставлю на голосування пропозицію розглянути законопроект за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 225.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, запрошую до слова голову Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики Гетманцева Данила Олександровича. Я так розумію, ви і від комітету, і від авторів – до 4 хвилин, але ознайомте з рішенням комітету.

Будь ласка, Даниле Олександровичу.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, розпочну з рішення комітету. Комітет рекомендував прийняти законопроект за основу. Прошу всіх у цьому залі підтримати це рішення.

Зазначу, про що цей законопроект. Він про сек'юритизацію активів та облігації з покриттям. Я можу сказати, що цей законопроект про передачу кредитних ризиків, рефінансування, вивільнення балансу банків і залучення додаткових інвестицій в ті інструменти, яких у нас ще немає, але які з'являться і залучать ті гроші, ту ліквідність, що вивільниться внаслідок прийняття такого закону, як із-за кордону, так і в Україні. Але це досить глибокі професійні пояснення того, про що ми сьогодні говоримо, і що голосуємо. Я хочу піднятися дещо вище у своєму описі цього законопроекту.

Цей законопроект про людей, про те, що до повномасштабної війни в Україні ми мали потребу в житлі в 1 мільйон квартир, тобто 1 мільйон сімей українців потребували власного житла. Безперечно, велика війна внесла свої корективи, і ця кількість збільшилася. У нас 4,5 мільйона внутрішніх переселенців, у нас біженці, які покинули свої домівки, і більше 2 мільйонів зруйнованих домогосподарств. Потреба у житлі є найпершою потребою для наших громадян після досягнення миру. Ми маємо розв'язати цю проблему, забезпечити громадян доступним, якісним, дешевим житлом, яке вони могли б узяти в кредит на 25 і більше років під 3 відсотки річних, щоб мати змогу покривати цей кредит, і тіло, і відсотки, за рахунок своєї середньої заробітної плати по регіону.

Я вважаю це завдання одним з пріоритетних для держави як на сьогодні, так і на повоєнний період. Саме цей інструмент дасть нам можливість запустити фондовий ринок таким чином, щоб знайти необхідні гроші. Безперечно, одного цього законопроекту недостатньо, але 150 мільярдів гривень протягом п'яти років

забезпечать той складний інструмент, який пожвавить фондовий ринок. Такий інструмент працює в європейському співтоваристві, дозволяючи акумулювати на рік 252 мільярди євро, які потім інвестуються у довготривалі проекти. Якщо говорити про облігації з покриттям, то це 3,3 мільйона євро – величезні гроші. Найголовніше, що ми можемо залучити їх і з-за кордону, і всередині держави, таким чином пожвавити ринок житла в країні.

Безперечно, цей законопроект розроблено на виконання Регламенту та директив Європейського Союзу, тобто він євроінтеграційний, а також, що важливо, відповідно до програми Міжнародного валютного фонду та Світового банку, які його не лише підтримують, а й розуміють, що прийняття такого закону дасть потужний поштовх для розвитку нашого фондового ринку. Цей законопроект без політики. Я переконаний, що він в інтересах наших громадян.

Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Даниле Олександровичу. Далі – виступи від фракцій та груп. Прошу представників фракцій та груп записатися на виступи: два – за, два – проти. Артуре Володимировичу, почекайте, ви поспішаєте.

Бакумов, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

БАКУМОВ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 173, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово, прошу передати слово народному депутату Данилу Гетманцеву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Даниле Олександровичу.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Дуже дякую. Краще було б підсумувати, але я продовжу свій виступ. Суть цього інструменту полягає в тому, що банк перетворює свій кредитний портфель на цінні папери й передає їх інвесторам, за рахунок цього залучає додаткові фінансові ресурси, які спрямує на фінансування довготривалих проектів. Цей інструмент полягає в тому, що мінімізуються ризики від банкрутств банків і фінансових установ. Інвестор, який вкладає гроші в зазначені цінні папери, переконаний, що в довготривалій перспективі, тобто протягом чи після строку, на який імітується відповідний цінний папір, він точно отримає свої гроші з відсотками. Це зручно, безпечно і дозволяє нашим співгромадянам та іноземним інвесторам залучити свої вільні кошти, зокрема і в першу чергу в житлові програми. Це дасть можливість нашим співгромадянам отримати таке необхідне нині для них житло.

Ми розуміємо, що люди, які були позбавлені житла в районах бойових дій, на сьогодні відчувають цю потребу найгостріше. Ми маємо їм допомогти, віднайти ті ресурси та джерела фінансування великих державних програм, до яких належить і сек'юритизація активів та облігацій, зокрема з покриттям.

Це лише один законопроект з нашого пакету. До них відносяться також і законопроекти про недержавні пенсійні фонди, й інші, які готуються нашим комітетом. Це перший великий крок, спрямований на захист житлових інтересів наших громадян. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наступний – Наливайченко, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні пані та панове! Шановний пане Голово! Дорогі наші захисники! Законопроект про сек'юритизацію має починатися з убезпечення інтересів та прав громадян України під час війни. Хто має цей законопроект вносити? Уряд. Про кого? Про внутрішньо переміщених громадян України, які постраждали. Можна скільки завгодно слухати теорію від теоретиків про сек'юритизацію, фінансові механізми для банків та фінансових установ. А про людей? А про житло для людей, роботу, дитячі садки для дітей тих, хто найбільше постраждав, із прифронтових територій? Де ці питання? Чому не розглядаються у Верховній Раді?

Під гаслами євроінтеграції нам пропонують законопроект зі складними назвами і абсолютно порожній за суттю, тому що під час війни вся фінансова система України перебуває під фінансовими та іншими ризиками. Їх треба убезпечити зовсім по-іншому, гарантувати вклади населення, відшкодовувати щоденні втрати. Подивіться, що робиться в Сумах, Харкові, в кожному регіоні України, де агресор руйнує житло. Ось звідки мають починати працювати фінансові механізми держави: відшкодовувати, підтримувати та убезпечувати громадян України, які страждають від російської агресії. У цьому суть позиції фракції «Батьківщина», тому ми утримаємося від голосування цього теоретичного та непотрібного законопроекту.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бондар Михайло Леонтійович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Прошу передати слово Ніні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна. Будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, саме процес євроінтеграції України вимагатиме від нас прийняття таких складних законопроектів. Ідея законопроекту, звісно, зрозуміла: банки та інші кредитори отримають можливість об'єднувати кредити та інші фінансові активи у спеціальні пули, які називаються «сек'юритизовані активи», передавати їх у спеціально створені спеціалізовані платформи фінансування, випускати під ці активи цінні папери і залучати гроші від інвесторів. Складна схема.

Хто може бути інвестором? Теоретично ними можуть бути пенсійні фонди, страхові компанії, при цьому ефективність сек'юритизації залежить від таких чинників: висока якість активів, повна прозорість інформації, реальна відповідальність банків за якість кредитів, сильний і незалежний державний нагляд. Без цього всього існує ймовірність, що ми замість ринку капіталу отримаємо нові фінансові проблеми, зокрема у сфері публічних фінансів. Коли я чую, що в якості інвестора може виступити Укрфінжитло, мені стає незрозуміло, а що це знову за схема.

Про що свідчить світовий досвід? Про те, що цей інструмент може бути потужним інструментом розвитку економіки, а може, навпаки, стати джерелом фінансових криз. Найбільша криза була у Сполучених Штатах Америки у 2007–2008 роках, коли банки масово видавали кредити позичальникам із низькою спроможністю. Колега каже, що ми можемо спонукати до більшого розвитку іпотечний ринок, але саме спроможність позичальника буде головною умовою цієї схеми. Ми можемо говорити, що цей інструмент потрібен, але без регулятора, наприклад Національного банку, я не бачу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк Ярослав Іванович. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, я голосуватиму за законопроект. Скажу дуже просто і коротко: він потрібен, щоб ми після завершення повномасштабного вторгнення відбудовували нашу державу не лише за власні кошти та кошти бюджету, а й за іноземні. Для того, щоб це працювало, як у всьому світі, потрібна сек'юритизація. Цей законопроект писав не Гетманцев, не Железняк, навіть не наш комітет. Його писали люди, які розробляли такі самі підходи для всіх провідних країн. Називається «Світовий банк».

А тепер я хочу поговорити про те, що станеться, якщо раптом ми не змінимо іншу сферу, теж банківську, і чому гроші на відбудову не надійдуть. У нас триває п'ятий рік повномасштабного вторгнення. Добра новина, що досі відбуваються збори, а погана новина, що це 150 мільйонів гривень для людей, які систематично протягом п'яти років крали на нашій енергетиці.

Герман Галущенко, ваш міністр енергетики і міністр юстиції, виходить нарешті з СІЗО. Людина, яка так класно підготувала нашу державу до

опалювального сезону, вирішила, що їй трохи спекотно сидіти в СІЗО, тому за нього внесли заставу в розмірі 150 мільйонів гривень. Людина, яка до цього збирала показники лічильників, вносить 1 мільйон доларів, інша людина, яка має податковий борг у розмірі 5 тисяч гривень, вносить другу частину застави – ще 1 мільйон доларів, а третю частину вносить фірма-пустушка. Це при тому, що в нашій державі є Національний банк, фінансовий моніторинг Національного банку. Нагадаю, це ваш фінансовий моніторинг, який окремо організував конверт-центр. Уся країна чула на плівках Міндіча, як Шефір і Міндіч збираються вносити заставу з «общака» тоді ще за іншого діяча Чернишова. Усі все бачать, усім це нормально. Проніна тут немає, Нацбанку немає, як воно так і має бути.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Григорій Миколайович Мамка, 1 хвилина.

Шановні колеги, після цього голосуємо цей складний, але дуже важливий законопроект. Прошу підготуватися.

Будь ласка, Григорію Миколайовичу.

МАМКА Г.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановні колеги, дійсно, дивно відбувається, коли все старе стає новим. Дуже дивно, коли відсутнє кредитування в повному обсязі на прифронтових територіях за державною програмою «Доступні кредити 5-7-9%», а ми пропонуємо нові важелі, наділяємо повноваженнями, продукуємо.

Зверніть увагу, в нас уже були бартерні відносини, приватизаційні сертифікати, цінні папери, векселі. Ми це вже забули, знову створюємо нові схеми. Влада просто не хоче навести чіткий порядок у державних банках, яких у країні 60 відсотків, фондах відбудови, задіяти всі важелі й механізми, щоб вони почали працювати. Наведіть порядок і працюйте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

Переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Шановні колеги, підготуйтеся, будь ласка, до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про сек'юритизацію та облігації з покриттям» ([№ 15172](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 255.

Рішення прийнято.

Вітаю, колеги.

Покажіть по фракціях та групах.

Наступний – проект Закону «Про оцінку майна» [№ 13435](#) і альтернативний до нього законопроект [№ 13435-1](#).

Ставлю на голосування пропозицію розглянути ці два законопроекти за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 221.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова заступника голови комітету, голову підкомітету Комітету з питань економічного розвитку Мовчана Олексія Васильовича. Ви і від авторів, і від комітету, так? Будь ласка.

МОВЧАН О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 150, Полтавська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, ми вдруге розглядаємо цей законопроект, це повторне перше читання. Він є частиною трьох стратегічних документів Міжнародного валютного фонду, ДРО Світового банку та угоди з Європейським Союзом на 90 мільярдів євро. Прийняття цього законопроекту є умовою надання другого траншу у вересні. Важливо зараз підтримати його в першому читанні, щоб мати час доопрацювати до другого читання і вчасно прийняти.

Отже, які є проблеми. Перша. В Україні застарілі національні стандарти оцінки, вони не оновлювалися ще з часів керування Фондом державного майна України Чечетовим, тобто більше 20 років. Ці стандарти, на жаль, не відповідають міжнародним і європейським. Оскільки ми рухаємося до Європейського Союзу, для нас важливо, щоб ця інфраструктура в Україні працювала. Інвестори, яких ми так активно залучаємо, зокрема через міжнародні конференції з відновлення тощо, не довіряють українській оцінці, яка є важливою під час здійснення інвестицій.

Друга проблема – це роздвоєна оцінка нерухомості. Усі знають про кейси, коли у нас окремо оцінюється земельна ділянка і окремо будівля, яка стоїть на цій земельній ділянці, тобто як два різних об'єкти. Україна ледь не єдина країна в світі, де таке досі існує.

Є проблеми також із функціонуванням професійної спільноти. Багато громадських організацій мають дуже низьку інституційну спроможність, це призводить до того, що результат оцінки, за великим рахунком, може відповідати інтересам замовника. Власне, і якість оцінки є низькою.

Законопроект впроваджує міжнародні європейські стандарти. Ми будемо говорити на єдиній мові з нашим інвестором. Ми запроваджуємо оцінку об'єкта нерухомості разом із земельною ділянкою як єдиного об'єкта, контроль якості через рецензування, відповідальність оцінювачів. Реформуємо також систему саморегулювних організацій. Важливо, що цим законопроектом запроваджуються нові інструменти для цифровізації. Україна є лідером у цій галузі.

Шановні колеги, це законопроект не технічний, він про чесну ціну активів в Україні, про захист державної і комунальної власності, про залучення інвестицій. Законопроект є вимогою до угоди про 90 мільярдів євро. Дуже чітко

деталізуються вимоги до нього, очікування від реформи. Ми із членами комітету зареєстрували цей законопроект відповідно до ратифікованої угоди, продовжуємо комунікацію з профільним комітетом з питань аграрної та земельної політики, з аграрними асоціаціями. Під час підготовки до повторного першого читання були вилучені всі дискусійні норми, які обговорювалися на минулому засіданні, щодо судової експертизи тощо. Ми поки це питання відкладаємо.

Шановні колеги, дуже прошу прийняти основний законопроект, зареєстрований комітетом, за основу, а альтернативний законопроект відхилити. Це рішення комітету. Прошу підтримати.

Дуже дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексію Васильовичу.

Запрошую доповідача альтернативного законопроект. Олександр Володимирович Ковальчук. У мене написано Олександр Володимирович Ковальчук (*Шум у залі*). У проекті постанови написано Олександр Ковальчук (*Шум у залі*). Чого ж так кричати. Артуре Володимировичу, у мене в проекті постанови написано Ковальчук.

Ніно Петрівно, виходьте ви, якщо... Ви співавтор цього законопроект? Будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П. Шановні колеги, насправді, коли ми направляли даний законопроект на повторне перше читання, це було зроблено завдяки голосам фракції «Європейська солідарність». Ми домовилися з паном Мовчаном, що допрацюємо його до першого читання, оскільки, це, справді, один із євроінтеграційних законопроектів, які потрібно приймати. Але вийшло так, що процес пішов окремо, і на сьогодні за 23 пунктами альтернативний законопроект розходиться із доопрацьованим, який зареєстрований комітетом.

Ми звернулися до Фонду державного майна України з тим, щоб доопрацювати законопроект до першого читання. Він повідомив нам, що не проти створення спеціальної робочої групи для напрацювання варіанту «д», але ви чомусь поспішили. Зараз ви, справді, насильно примушуєте голосувати, бо вже втретє направляти кудись законопроект з технічної точки зору нібито неправильно. Альтернативний законопроект стосується оцінки землі разом зі спорудою, яка на цій землі стоїть.

Цими днями проходить форум Асоціації міст України, на якому категорично проти фракційної оцінки, тому що можуть бути різні підстави надання землі в користування чи купівлі-продажу за єдиним договором. Такі концептуальні норми не враховані в основному законопроекті. Звісно, автор Олександр Ковальчук, представник фракції «Слуга народу», і я, другий співавтор, сподівалися, що розробимо якісний законопроект до першого читання. Нам поки що не вдалося. Хоча пан Мовчан обіцяє під час доопрацювання до другого читання враховувати нашу точку зору, але дуже багато пунктів...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, запрошую представників фракцій та груп записатися на виступи для обговорення цих законопроектів: два – за, два – проти.

Олексій Мовчан, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

МОВЧАН О.В. Шановні колеги, у нас, дійсно, була дискусія щодо альтернативного законопроект. Чому так відбувається? Бо це повторне перше читання. У парламентській практиці дуже мало досвіду розгляду альтернативного законопроект і доопрацювання його як основного після повторного першого читання, бо той, що запропонований і допрацьований комітетом, має дуже жорсткі строки. Тому ми домовилися з авторами альтернативного законопроект, Ніна Петрівна сказала абсолютну правду.

Ми працюємо до другого читання над цим законопроект. За нього і низку інших Європейський Союз дасть восени другий транш у розмірі 3,5 мільярда євро. Нам важливо встигнути до осені, бо це складна реформа. Шановні колеги, я дуже прошу поставитися з розумінням. Знаємо, що є багато питань, які колеги адресують нашому комітету, ми їх опрацьовуємо, як робили в попередні рази із великими складними реформами. Обіцяємо, що зробимо хороший якісний продукт, за який нашому комітету не буде соромно ні перед колегами в залі, ні перед європейськими партнерами.

Дякую і дуже прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Южаніна Ніна Петрівна. Будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П. Нашій фракції насправді складно прийняти рішення. Ми щойно говорили зі співголовою про те, що, швидше за все, вимушені будемо підтримати в першому читанні цей законопроект, хоча професійна спільнота телефонує мені, пише, просить не робити цього, а почати доопрацьовувати і брати за основу альтернативний. Я навіть не знаю, як у цьому разі діяти, пане Олексію.

Насправді я мала б представляти незалежних експертів, які наполягають на тому, що законопроект не можна приймати в такій редакції у першому читанні. Прошу вас, щоб слово, яке щойно пролунало з трибуни, було дотримано до другого читання, щоб ми зберегли професію і отримали справжню оцінку, а не те, що відбувається зараз навколо *Ocean Plaza*. Ніхто не розуміє, що це за оцінка, чи вона достовірна, справедлива, ринкова, чи яка? Хто робив цей звіт? Хто нестиме відповідальність? Чому купа кримінальних справ пов'язана саме з оцінкою майна? Саме цей напрям діяльності оцінювачів заслуговує на величезну увагу. Треба працювати так, щоб ми навіть не сумнівалися в тому, що оцінка зроблена вірно, що вона справедлива. Я вже мовчу про вартість конфіскованих активів, які передаються новому власнику чи в управління за незрозумілою для мене оцінкою. Ця галузь в Україні дуже важлива. Продовжуємо слідкувати і працювати над законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, аналізуючи цей законопроект, ми з сумом визнаємо, що незважаючи на те, що це вже повторне перше читання, він недосконалий. Альтернативний законопроект частково розв'язує проблему, але прикро, що його не взяли за основу. Я погоджуюся з автором, що він далеко не технічний. Ні, це не технічний законопроект. Я сказав би, що він революційний у сфері оцінювання майна, як комунального так і державного, але виписаний юридично настільки неграмотно, що в разі прийняття такий закон увійде в конфлікт із судовою системою, процесуальним фактором законодавства. Як він діятиме на практиці сказати дуже складно. Інститут оцінювачів насправді існує. І в одному, і в другому законопроектах є спроба систематизувати його шляхом створення громадських об'єднань, але передбачено дуже невеликий перехідний період. Чи вдасться цю всю систему не зламати, і чи не дай Боже, не станеться так, що зупиниться система оцінки в державі?

Судова експертиза теж має бути збережена, бо це структура, яка діє від імені держави. Не можна все передавати у приватні руки, держава має гарантувати і давати альтернативу. Шановні колеги, дуже поспішно ухвалюється рішення, хоча ми погоджуємося, що це потрібно для міжнародної спільноти, вірніше, для нас, але стандарти міжнародні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мамка Григорій Миколайович. Будь ласка.
Наступний – Железняк. І переходимо до голосування.

МАМКА Г.М. Шановні колеги! Я підтримую законопроект у редакції повторного першого читання. Доведу свою позицію.

Цим законопроектом ми намагаємося переписати, внормувати правила гри, визначити три рівні оцінки – державну й інші, але є один момент. Я хочу побачити після першого читання активну позицію Міністерства юстиції, експертних закладів. Чому? Закони методології не змінюються. Методологія – це основа механізму проведення досліджень, експертиз тощо, іншого існує.

Що у нас відбувається в разі відсутності методологій, а в нас їх багато відсутніх, вони невнормовані, незареєстровані. Хаос на ринку досліджень або у процесі розслідування кримінальних проваджень свідчить про звичайні речі. Наприклад, оцінка бізнесу в разі неповернення кредиту. Банк розуміє, що відбулися якісь шахрайські дії, проводить оцінку, але оцінювач оцінює тільки матеріальне, а саме: приміщення, техніку тощо. Ви ж розумієте, що різниця між оцінкою бізнесу і оцінкою майна буде колосальною. А проблема лише у відсутності методології.

Я хочу все-таки почути позицію Міністерства юстиції щодо застосування методологій на всіх рівнях експертних досліджень, тільки після цього можна щось змінювати. Якщо цього немає, не треба пробувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк Ярослав Іванович. Будь ласка. І переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів підготуватися.

Будь ласка, Ярославе Івановичу.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Я дуже просто поясню, чому важливо прийняти цей законопроект, на прикладі продажу або купівлі автовок. Для розуміння: у нас 826 авто, і це не металобрухт, а саме автошки, на яких потім їздили, зокрема «мерседеси», були офіційно оцінені та продані за 1 гривню. Серед автомобілів, які продаються в Україні, 26 відсотків, а це 46 тисяч, були офіційно оцінені та продані менше ніж за 50 тисяч гривень, тобто менше ніж за 1,5 тисячі доларів. Щоб такого не відбувалося, тому що йдеться, повірте, про елітні авто, треба вносити зміни до закону про оцінку, що просить і Міністерство юстиції, і МВС, і Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства. Якщо ми хочемо більших грошей на очевидних речах, то треба голосувати за цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення законопроекту. Прошу народних депутатів зайняти свої місця і підготуватися до голосування. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію прийняти проект Закону «Про оцінку майна» ([№ 13435](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Я прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 267.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях та групах, будь ласка.

Рухаємося далі.

Наступний – проект Закону «Про заборону використання та розповсюдження ворожих програмних продуктів та ворожих засобів інформатизації» ([№ 13505](#)).

Ставлю на голосування пропозицію розглянути цей законопроект за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 198.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова автора законопроекту народного депутата України Федієнка Олександра Павловича. Будь ласка.

ФЕДІЄНКО О.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Скільки часу, 2 хвилини?

ГОЛОВУЮЧИЙ. 2 хвилини.

ФЕДІЄНКО О.П. Добрий день, шановні колеги! Сьогодні ми будемо голосувати не просто за черговий законопроект, а за цифрову безпеку України. Ворог давно воює проти нас не лише ракетами, «шахедами» чи диверсійними групами, він воює програмним забезпеченням, прихованими механізмами збору інформації, технологічною залежністю та проникненням у наш цифровий простір. Кожен російський або контрольований агресором програмний продукт – це потенційний канал для шпигунства, саботажу, витоку критично важливої інформації. Ми вже зрозуміли, що енергетична незалежність – це питання нашого виживання. Тепер настав час усвідомити, що цифрова незалежність – це також питання виживання держави.

Законопроект № 13505 – це про захист наших військових, державних ресурсів, критичної інфраструктури, українського бізнесу і кожного громадянина України. Законопроектом передбачено достатній перехідний період, не створюється хаосу, його прийняття дасть можливість поступово позбутися небезпечної технологічної залежності від держави-агресора.

Колеги, історія дуже проста. Можна багато говорити про патріотизм, одягати вишиванки, робити правильні дописи і виголошувати красиві промови, а можна зробити конкретний крок, який реально посилить національну безпеку України. Саме сьогодні у нас є така можливість, бо війна триває не лише на землі, у повітрі чи на морі, вона триває і в кіберпросторі. Наше завдання – закрити ворогу ще один напрям для атак.

Шановні колеги! Закликаю всіх народних депутатів підтримати законопроект № 13505, бо коли йдеться про безпеку держави, не повинно бути політики, ми маємо бути лише Україною та лише українцями. Голос «за» сьогодні за цей законопроект, за українську незалежність, за цифровий суверенітет і нашу перемогу. Слава Україні!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Запрошую до слова голову підкомітету Комітету з питань цифрової трансформації Швачка Антона Олексійовича. Будь ласка, Антоне Олексійовичу, позиція комітету.

ШВАЧКО А.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день. Шановні колеги! Шановний головуєчий! Законопроект розроблено з метою встановлення законодавчо врегульованих можливостей запровадження заборони на використання та розповсюдження програмних продуктів і засобів інформації, що використовуються ворогом і становлять загрозу національній безпеці. Законопроект надзвичайно важливий, адже ми бачимо, що війна триває не лише на фронті, а й в інформаційному просторі. Ворожий софт російської федерації, такий як «1С» чи «BAS» теоретично може використовуватися ворогом для отримання інформації та доступу до баз даних наших підприємств та державних установ.

На мою думку, законопроект № 13505, внесений до сьогоднішнього порядку денного, важливий для прийняття. Він має певні зауваження від державних та регулюючих органів. Залежно від того, що треба врегулювати і хто за що відповідатиме, ґрунтовних змін потребують деякі частини законопроекту, але в цілому він важливий, його треба прийняти. Прошу всіх підтримати законопроект, а до другого читання будуть внесені ґрунтовні зміни.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, рухаємося далі. Наступним етапом розгляду законопроекту будуть виступи від фракцій та груп: два – за, два – проти. Прошу представників фракцій та груп записатися на виступи для обговорення.

Захарченко Володимир Васильович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ЗАХАРЧЕНКО В.В. Прошу передати слово Ватрасу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас Володимир Антонович. Будь ласка.

ВАТРАС В.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, фракція «Слуга народу» підтримує законопроект Олександра Павловича Федієнка та інших колег, оскільки він надзвичайно важливий в аспекті захисту національної безпеки України. Після заборони російських соціальних мереж, програмного забезпечення «1С», «Парус», «Антивірус Касперського» та інших російських продуктів багато хто помилково вважає, що проблему російського програмного забезпечення в Україні вже розв'язано. Насправді це не так.

Російські ІТ-компанії адаптуються до санкцій, змінюють назви, реєструють юридичні особи у третіх країнах, створюють нові бренди та продовжують працювати на українському ринку. При цьому архітектура програмного

забезпечення, розробники, сервісна інфраструктура та кінцеві власники часто залишаються незмінними. На сьогодні низка програмних продуктів продовжує використовуватися українським бізнесом і потенційно становить загрозу національній безпеці.

Ми маємо подолати цю загрозу, тому що відповідно до законодавства російської федерації всі російські ІТ-компанії зобов'язані надавати спецслужбам доступ до інформації, що обробляється їхніми інформаційними системами. Це означає потенційний доступ до персональних даних українських громадян, паспортної інформатизації, фінансових операцій, відомостей про перебування військовослужбовців, волонтерів, дипломатів, представників органів державної влади та іноземних делегацій. Фактично йдеться не лише про питання кібербезпеки, а про можливість збору розвідувальної інформації у промислових масштабах. Під час війни така інформація може використовуватися для планування спеціальних операцій, ударів по критичній інфраструктурі, відстеження переміщення окремих осіб, формування агентурної мережі та проведення інформаційно-психологічних операцій.

Парламент має стояти на сторожі національної безпеки, і даний законопроект є прикладом цього. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В'ятрович Володимир Михайлович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Володимир Ар'єву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Ігорович Ар'єв. Будь ласка.

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Цей законопроект – яскравий приклад того, як благими намірами вистеляється дорога в пекло, тому що назва в нього дуже красива, але якщо його прочитати, виявиться, що ситуація може бути не дуже красива. Давайте відходити від того, для чого розроблено цей законопроект, як нам подається у преамбулі. Одразу ж закладається основа всіх сумнівів. Запровадження заборони на використання та розповсюдження програмних продуктів і засобів інформатизації, використання яких може становити загрозу національній безпеці України.

Шановні колеги, немає в законодавстві такого визначення, як засоби інформатизації. Оскільки його немає, то дія такого закону може бути поширена не лише на ті продукти, про які, так би мовити, задумувалося в цьому

законопроекти, а на все, включаючи свободу слова, будь-який інформаційний продукт, вироблений у цифровому вигляді.

Фактично таким товаришам із шаленими статками, як Шило і Вітюк з СБУ, які були фігурантами журналістських розслідувань, ми даємо можливість ці статки знову примножувати. Так само ми даємо величезні можливості для зловживань Держспецзв'язку, тому що розширення цих дискреційних повноважень не узгоджується з дією законів, якими регулюється діяльність засобів масової інформації.

Вибачте, в топку, і на повторне перше читання новий законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Андрій Пузійчук, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ПУЗІЙЧУК А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово Валентину Олександровичу Наливайченку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Валентин Олександрович Наливайченко. Будь ласка.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Шановний пане Голово! Шановні пані та панове! Дорогі наші захисники! Професіонали насправді мають розуміти, що цей законопроект стосується національної безпеки України і безпеки кожного українця. Немає двох думок, і не вірте тим, хто розповідає щось інше. Програмний продукт, створений у країні-агресорі російській федерації, нічого доброго не містить і не дасть українській економіці, українським громадянам, українським органам влади, а головне – Збройним Силам України.

Фракція «Батьківщина» чітко на повний голос заявляє, що російський програмний продукт має бути заборонений, вилучений із використання, особливо в органах безпеки та оборони України, правоохоронних, антикорупційних органах. Немає там чого робити російському ворожому програмному продукту. Вдумайтесь, у кого є ключі доступу до програм, до будь-якого реєстру, до вашої особистої інформації, до інформації, яка стосується національної безпеки. Та в того, хто розробив та ще й за гроші нам продав або перепродав через треті країни. Це треба припиняти. Наша країна має бути в безпеці, а уряд повинен інвестувати в український програмний продукт, наприклад, у розробки для українських бухгалтерів, для дрібного та іншого бізнесу. Ось як маємо діяти тут і зараз. Ми підтримуємо та закликаємо саме до таких дій.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк Ярослав Іванович, фракція «Голос». Будь ласка.

Ще виступатимуть Юрченко і Скороход, вони записалися.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Колеги, якщо я правильно зрозумів ідею законопроекту, то вона така: дати людям, які кришують анонімні телеграм-канали, російські нелегальні казино в Україні, більше повноважень, щоб вони нарешті боролися з російським софтом. Тому що, на жаль, не всі чудові есбеушники, деказеїшники та інші купили квартири в Дубаї, Ніцці, інших чудових містах. Правильно я розумію ідею цього законопроекту?

Якщо вона інша, то поясніть мені, як закрили «Вконтакте», «Однокласники»? Не треба було законів, були якісь повноваження? Що у нас відбувається із розслідуваннями російського сліду? Як відбувається пошук «двушки на Москву»? Чи з'ясувала нарешті Служба безпеки України, як на той момент заступник Офісу Президента Шурма торгував на окупованій території електроенергією, виробленою на своїх начебто окупованих сонячних станціях? Чи з'ясували ми, як друг Президента Тимур Міндіч вів свій діамантовий бізнес на росії? У нас багато запитань щодо боротьби з російським впливом. Чомусь саме у сфері, де я хочу бачити активну діяльність наших спецслужб, я бачу тільки, що кришують, а потім бронюють у своїх лавах власників анонімних телеграм-каналів.

Шановні колеги, можливо, назва законопроекту хороша, напевно, навіть і суть не така вже й погана, але нехай люди, яким ми хочемо дати повноваження, спочатку власні ряди очистять від тих покидьків, які потім отримують підозру НАБУ та їдуть у Дубаї, інші чудові місця, а потім будемо збільшувати їм повноваження. За цей законопроект не голосуватиму.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрченко, депутатська група «Відновлення України». Будь ласка.

ЮРЧЕНКО О.М. Шановні колеги, до лютого 2022 року всі думали, що найсильнішою є танкова дивізія, але ми бачимо, як війна змінює технології та підходи. Нині відбувається неймовірна війна цифр. Уявіть собі, що може розробляти країна, в якій править НКВД? Усе, що виробляється нашим ворогом, спрямоване на одне – шпигунство, знищення, те, що допомогло б ворогу перемогти у військовій окупації.

Я вважаю, що очищення, тим паче в цифровій галузі, від ворожого софту, від усього виробленого московитом, мало відбутися давно. Депутатська група «Відновлення України» підтримує законопроект і закликає інших парламентаріїв взяти себе в руки і відмовитися від москальської гидоти назавжди.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход. Будь ласка.

СКОРОХОД А.К. Колеги, насправді дане питання врегульоване постановою Кабінету Міністрів, але вона чомусь не виконується. Тут дуже багато

кричали, що ми маємо проводити розслідування, хто і як їх проводить. Хочу зазначити, що в Україні до сьогодні низка державних міністерств, зокрема Міністерство юстиції, використовують програмні продукти *Justifon*, *Phoenix* і *Gerdan* під час проведення державних експертиз. Колеги, на російських софтах проводяться державні судові експертизи.

А ще вишенька на торті. Ви знаєте, що в цих програмах створено механізм для збору російською федерацією розвідувальної інформації в Україні, а також втручання уряду рф у діяльність державних органів, тому що все відбувається онлайн і контролюється російською АО «Актив-Софт», зареєстрованою в Москві.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги! Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Переходимо до прийняття рішення. Шановні колеги, це надзвичайно важливий законопроект. Єдине, про що я шкодую, що ми його не прийняли ще у 2022 році. Прошу народних депутатів зайняти свої місця і підготуватися до прийняття рішення. Будь ласка, колеги.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про заборону використання та розповсюдження ворожих програмних продуктів та ворожих засобів інформатизації» ([№ 13505](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 195.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях та групах, будь ласка, я хочу подивитися.

Дякую.

Ставлю на голосування пропозицію направити законопроект на повторне перше читання. Шановні колеги, прошу голосувати.

«За» – 200.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію направити законопроект суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання. Нехай колега ще попрацює. Прошу голосувати.

«За» – 204.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях та групах, будь ласка. Колеги, що у нас з російським софтом, все зрозуміло? Дякую, шановні колеги (*Шум у залі*).

Шановні колеги, законопроект відхилено.

Дякую.

Рудик Сергій Ярославович з процедури. Будь ласка.

РУДИК С.Я. Шановні колеги, 28 травня на зустрічі з депутатськими фракціями та групами міністр оборони Федоров обіцяв до кінця червня

представити реформу мобілізації. Оскільки сьогодні останній день червня, ніякою реформою не пахне, прошу поставити на голосування пропозицію запросити pana міністра в зал Верховної Ради, щоб він виконав своє зобов'язання і відповідав за свої слова. Це питання надзвичайної ваги для мільйонів українців. Приховування інформації, різні її трактування органами виконавчої влади точно не додають авторитету ні парламенту, ні державним органам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Сергія Ярославовича Рудика, як вона пролунала. Прошу голосувати.

Шановні колеги, не розходьтеся, будь ласка, бо нам треба наступний законопроект включати до порядку денного.

«За» – 114.

Рішення не прийнято.

Наступний – Разумков, потім – Безугла. І продовжуємо працювати.

Дмитре Олександровичу, з процедури.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, ще раз прошу поставити на голосування пропозицію викликати завтра на 12 годину міністра економіки, довкілля та сільського господарства України Олексія Соболева. Багато колег підходили і казали, що просто не були присутні в залі, і хочуть почути про нові норми бронювання. Хто взагалі працюватиме в цій державі, якщо будуть введені абсолютно непідйомні показники для аграріїв, українського бізнесу, якщо для підприємств, де працює понад 50 осіб, мінімальна зарплата має становити 54 тисячі гривень, понад 20 осіб – 81 тисячу гривень. Тоді й Верховна Рада не потрапляє під ці показники, зарплата народних депутатів теж менша. Давайте почнемо з Кабінету Міністрів.

Колеги, прошу підтримати пропозицію викликати завтра Соболева, щоб він з трибуни Верховної Ради доповів, як їм вистачило розуму намагатися прийняти такі норми бронювання для української економіки або «вбити» її взагалі, а всіх відправити на фронт. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Олександровичу. Пропозиція може лунати тільки два рази.

Ставлю на голосування пропозицію Дмитра Олександровича так, як вона пролунала.

«За» – 151.

Рішення прийнято.

Прошу Апарат Верховної Ради поінформувати колегу.

Шановні колеги, займіть свої місця, переходимо до розгляду наступного законопроекту. Це проєкт Закону «Про акціонерне товариство «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» ([№ 15122](#)).

Ставлю на голосування пропозицію включити цей законопроєкт до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 229.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію розглянути цей законопроєкт за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 185.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова Першого віце-прем'єр-міністра України – міністра енергетики України Дениса Анатолійовича Шмигала. Будь ласка, Денисе Анатолійовичу.

ШМИГАЛЬ Д.А., *Перший віце-прем'єр-міністр України – міністр енергетики України.* Шановний пане Голово Верховної Ради! Шановна президіє! Шановні народні депутати! Українці та українки! Законопроєкт розроблено урядом для збереження та розвитку єдиного в Україні підприємства, яке забезпечує видобуток уранової руди і виробництво концентрату природного урану. Підприємство входить у десятку найбільших виробників урану, його видобуток становить 2 відсотки від світового і покриває до 20 відсотків потреб в урані українських атомних станцій.

Законопроєктом пропонується врегулювати процедуру перетворення державного підприємства «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» в акціонерне товариство, 100 відсотків акцій якого належатиме державі. Законодавче врегулювання процедури перетворення пов'язане з необхідністю вирішення таких питань: формування статутного капіталу АТ «СхідГЗК», оскільки на сьогодні його зобов'язання в розмірі понад 9 мільярдів гривень перевищують власний капітал; забезпечення сталого процесу перетворення; екологічну безпеку уранових шахт; збереження унікального майнового комплексу шляхом введення мораторію на стягнення майна і коштів до закінчення процесу перетворення та трьох років після нього, на внесення відповідних змін до Кодексу України з процедур банкрутства, Земельного кодексу, Закону України «Про виконавче провадження», Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Перетворення ДП «СхідГЗК» на акціонерне товариство дасть можливість створити сприятливі умови для його функціонування з подальшим приєднанням до акціонерного товариства «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом».

У свою чергу Міністерство енергетики також вживає заходів для збереження і виходу підприємства з кризи. Зокрема, розроблено план, що передбачає поступове збільшення виробництва уранового концентрату до 45 тонн

на місяць, підвищення заробітної плати робітникам у три етапи: у поточному році – у червні, вересні та грудні. Уже за червень підземні працівники отримають підвищені на 20 відсотків оклади. Передбачено інвестування в гірниче обладнання, прохідницькі, закладальні роботи на родовищах, проєктування і будівництво нової сірчанокислотної установки.

Прошу підтримати законопроект і дати надію шахтарям, які видобувають уран.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошую до слова голову Комітету з питань енергетики та житлово-комунальних послуг Геруса Андрія Михайловича.

ГЕРУС А.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, коли вас запрошують до слова, ви представляєте не себе, а комітет. Так само ви представляєте фракцію, не з куточка. Треба вийти і представити всім важливий законопроект. Це ж правильно. Будь ласка.

ГЕРУС А.М. Шановні колеги! Комітет розглянув даний законопроект і підтримав його в першому читанні. Дійсно, у нас є важливе підприємство «Східний гірничо-збагачувальний комбінат», який поставляє продукцію Енергоатому, і треба вирішити його долю таким чином, щоб він міг стабільно працювати. Прошу підтримати законопроект сьогодні в першому читанні. Ми разом доопрацюємо його до другого читання, щоб мати готовий законопроект, який зможе розв'язати проблеми, пов'язані з роботою Східного гірничо-збагачувального комбінату.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Волинець Михайло Якович, фракція «Батьківщина». Олексій Кучеренко. Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія

Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Через два місяці виповниться майже сім років цій владі, цьому голові комітету, уряду. Сім років влада придивлялася до цього стратегічного підприємства, що з ним робити. Довели до жахливого стану. Підприємство, по суті, банкрут – повне падіння виробництва, величезні соціальні проблеми, із заробітною платою в містах, для яких це підприємство є ключовим і базовим. Тепер пропонується рішення. Одразу скажу, що фракція «Батьківщина» буде голосувати і підтримає цей законопроект. Чому? Тому що, по суті, це єдиний шлях хоч якось врятувати це стратегічне підприємство, його робітників, шахтарів.

Одразу звертаю увагу на те, що ми мусимо зробити перед другим читанням. Ця так звана корпоратизація, яку деякі реформатори представляють як панацею від усіх бід, насправді перетворилася в Україні на свій антипод. Покажіть мені успішні приклади роботи підприємств після корпоратизації. Може, це Енергоатом? Може, Укренерго? Може, НАК «Нафтогаз України», який без грошей і без газу сьогодні, так само як банкрут Укренерго? Просто прийняття цього законопроекту без здійснення стратегічного управління з боку так званого уряду як акціонера ні до чого не приведе.

І останнє. Я розумію, що немає іншого шансу, ніж причепити СхідГЗК до Енергоатома, який, до речі, має покрити 9 мільярдів гривень його боргів за рахунок тарифу, я вам це гарантую, але в Енергоатомі все в порядку? Ми вже розібралися із наглядовою радою? Враховуйте це.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федієнко Олександр Павлович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ФЕДІЄНКО О.П. Прошу передати слово Андрію Герусу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Герус Андрій Михайлович. Будь ласка.

ГЕРУС А.М. Шановні колеги, давайте підтримаємо законопроект у першому читанні, доопрацюємо його до другого читання. Ми з колегою Олексієм Мовчаном вже обговорювали деякі поправки з точки зору кращих практик корпоратизації та корпоративного управління. Нам треба розв'язувати проблеми, які існують на Східному гірничо-збагачувальному комбінаті. Давайте проголосуємо, доопрацюємо його і потім проголосуємо у другому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наступна – Геращенко Ірина Володимирівна. Після цього прошу запросити народних депутатів до голосування. З мотивів не можна, можна тільки з процедури.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні українці! Я прошу вас звернути увагу на те, що важливий законопроект про порятунок єдиного унікального підприємства було включено до порядку денного виключно голосами «Європейської солідарності», тому що у «слуг» давно немає 226 голосів.

Користуючись присутністю урядовців, пана Шмигаль і пана Ляшка, ми хочемо звернути увагу уряду на те, що кілька галузей в Україні перебувають на межі зникнення. Насамперед ідеться про медичну галузь. Це ненормально, що із дня у день ми порушуємо питання зарплат медиків: санітарка отримує 8 тисяч гривень, медсестра – 12 тисяч гривень, хірург найвищої категорії – 20 тисяч гривень. Коли уряд зверне на це увагу? Це перше.

Друге. Пан Шмигаль довгий час був Прем'єр-міністром і разом зі своїм урядом довів галузь культури до того, що вона опинилася на межі зникнення. У нас на сьогодні бібліотекарі отримують 7 тисяч гривень. Учора наша фракція з Петром Порошенком говорили про це з віцепрем'єр-міністром з питань гуманітарної політики – міністром культури. У нас скоро зникнуть як клас музейники, тому що за 5 тисяч гривень неможливо працювати. Ми закликаємо уряд системно зайнятися питаннями виживання галузей. Це потребує нормальної роботи.

Зараз ми розглядаємо законопроект про порятунок Східного гірничо-збагачувального комбінату. Очевидно, що урядовцям раніше не до того було. Колишній міністр енергетики сьогодні святкує, бо нарешті зібрали 150 мільйонів гривень йому на заставу. Він займався чим завгодно, тільки не енергетикою.

Прохання до пана Ляшка: перегляньте пакети Національної служби здоров'я. Пане Шмигаль, уряд – це колективний орган, зверніть увагу на сферу освіти, культури, медицини і енергетики також. Фракція «Європейська солідарність» докладе зусиль, щоб порятувати Східний гірничо-збагачувальний комбінат, бо у «слуг» на це спроможності немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу займати свої місця. Переходимо до прийняття рішення. Будь ласка, швидше займайте свої місця, колеги.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про акціонерне товариство «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» ([№ 15122](#)) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 246.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях та групах.

Шановні колеги, враховуючи важливість цього законопроекту, я ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строку підготовки до другого читання. Я прошу підтримати це рішення, щоб колеги могли швидше

його доопрацювати і найближчим часом прийняти його вже в цілому. Прошу голосувати. Прошу підтримати.

«За» – 205.

Рішення не прийнято.

Добре, колеги.

З процедури – Разумков. Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, не розходьтесь, будь ласка. Я думаю, що всі або багато хто бачив, як у Кривому Розі був «бусифікований» тато дитини, яка знаходиться лише в нього на опіці. Мама немає, вона покинула дитину три роки тому. Сьогодні дитина ночувала у директорки садочка. Це ж лише один випадок того, що відбувається в державі. Я думаю, що з керівницею садочка вже добре поговорили, тому що вона видалила всі свої пости, відео того, як це відбувалося. Дитина залишилася сама, у неї ні мами, ні тата, просто нікого немає. Завтра на місці цієї дитини може опинитися будь-яка дитина, навіть тих, хто сьогодні знаходиться в цьому залі.

Руслане Олексійовичу, прошу поставити на голосування вимогу викликати завтра на 13 годину до залу Верховної Ради керівника Криворізького ТЦК. Нехай доповість, що вони роблять у своєму ТЦК в Кривому Розі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я не знаю, чи він встигне саме завтра... (Шум у залі). Добре.

Шановні колеги, я ставлю на голосування пропозицію Дмитра Олександровича так, як він її озвучив. Прошу голосувати.

«За» – 157.

Рішення прийнято.

Прошу поінформувати, колеги.

Йдемо далі. Шановні колеги, наступний – проєкт Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо збереження та забезпечення сталої роботи Державного підприємства «Східний гірничо-збагачувальний комбінат», Державного підприємства «Добропіллявугілля-видобуток», Державного підприємства «Львіввугілля» в умовах воєнного стану» ([№ 14332](#)).

Ставлю на голосування пропозицію розглянути цей законопроект за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 187.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

Переходимо до розгляду питання.

Народний депутат України Волинець Михайло Якович. Будь ласка.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги! В умовах війни, коли вугіллям на 80 відсотків забезпечується тепла генерація, дуже важливо зберегти галузь і вугільні шахти. Крім того, нам дуже важливо зберегти підприємство «СхідГЗК», тобто шахти з видобутку уранової руди, її збагачення і подальше використання як ядерного палива.

Склалася така ситуація, що податкова безакцептно забирає всі кошти, які надходять на рахунки вугільних підприємств і підприємства «СхідГЗК» від реалізації. Кожна копійка, яка потрібна на виплати зарплат, придбання обладнання, забезпечення стабільної роботи, знімається, і таким чином підприємства зупиняються. Заборгованість тільки на вугільних шахтах на сьогодні становить 1 мільярд 700 мільйонів гривень.

Це той випадок, коли всі фракції та групи парламенту, окремі народні депутати об'єдналися і підтримують законопроект. Я дякую представникам податкового комітету. Пане Гетманцев, дякую вам за те, що є підтримка цього законопроекту. Нам треба стабілізувати роботу вугільних підприємств, підприємства «СхідГЗК», забезпечити енергетичну безпеку держави і не забути, що попереду сувора зима.

Дякую вам за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова Гетманцева Данила Олександровича. Позиція комітету, будь ласка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Шановні друзі, комітет прийняв рішення рекомендувати прийняти цей законопроект за основу з доопрацюванням до другого читання. Суть законопроекту полягає у введенні мораторію на виконання податкових зобов'язань для тих підприємств, які ви можете знайти в переліку в його назві.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу представників фракції та груп записатися на виступи для обговорення законопроекту: два – за, два – проти.

Юрій Мисягін, фракція «Слуга народу», передає слово Камельчуку. Будь ласка.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 124, Львівська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Це, насправді, дуже важливий законопроект, на який ми як представники регіонів, у яких працюють шахти, чекали дуже давно. Я радий чути, що Міністерство фінансів зробило інший висновок. Ще кілька років, рік і навіть пів року тому вони казали, що це неможливо, а тепер змінили свою позицію. Нехай так нарешті й буде. Це один зі способів зберегти шахтні підприємства, оскільки вони опинилися в ситуації, коли рахунки автоматично арештовані, і вони не можуть вести господарської діяльності, відповідно не можуть купувати матеріали, забезпечувати безпеку на підприємствах і взагалі функціонувати нормально настільки, щоб не купувати вугілля за кордоном, не витрачати кошти, а розвивати власні підприємства.

Роботи для цих підприємств дуже багато, це лише перший крок. Закликаю всі відповідні служби – виконавчу, податкову і Міністерство енергетики змінити нарешті спосіб оцінки активів цих підприємств, ми обговорювали це кілька місяців тому на нараді та в комітеті. На сьогодні вони оцінюються дуже дешево, відповідно їх вартість не покриває боргів, через це рахунки арештовуються. Якщо зробити правильну оцінку, то подібної ситуації не виникло б взагалі. Давайте підтримаємо цей законопроект як перший крок, доопрацюємо його до другого читання, врятуємо ці підприємства і зробимо нашу енергетику сильнішою.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наступний Герасимов Артур Володимирович, «Європейська солідарність». Южаніна. Будь ласка.

ЮЖАНИНА Н.П. Шановні колеги, для того, щоб врятувати три підприємства, вказані в законопроекті, треба піти іншим шляхом, тому що їх загальна заборгованість становить 4,2 мільярда гривень, із них 2 мільярди 783 мільйони – податкові зобов'язання, 295 мільйонів – штрафи, 455 мільйонів – пені, 522 мільйони – єдиний соціальний внесок. Що треба зробити? Насправді треба виділити з бюджету кошти, перерахувати цим підприємствам, щоб зробити прогонку і повернути їх у бюджет за податковим боргом.

Усе, що ви пропонуєте, не змінить оцінку цих підприємств. Тим паче, до другого читання збираються додати ще два підприємства, тобто загалом їх буде п'ять. У них просто зупиниться перебіг стягнення боргу, але пеня буде нараховуватися, штрафи не списуються. Підприємства все глибше й глибше заганняються в заборгованість.

Дякую пану Шмигалю, який підтримав комітет і дуже просив Міністерство фінансів піти іншим шляхом – погасити заборгованість і звільнити підприємства від штрафних санкцій та нарахованої пені. Але пішли по-іншому. Звісно, тепер ми говоримо про те, що буде далі, чи термін дії цього зупинення списання боргу

буде до кінця цього року, тобто як виписано в законопроекті – до 1 січня, чи до завершення воєнного стану. Що ви вирішуєте?

Я пропоную не голосувати законопроект у такій редакції. Треба зробити правильний крок – запросити міністра фінансів, щоб він пояснив, чому Міністерство фінансів проти розв'язання проблеми шахт, щоб зробити їх діяльність прибутковою, почавши з нуля. За такий варіант ми будемо голосувати, за цей – ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, в період дії воєнного стану, коли евакуюються підприємства вугільної галузі Донецької, Луганської, інших областей, коли податкова збільшує заборгованість, наприклад ДП «Львіввугілля» за 2003 рік, який вихід? Руйнувати те, що ледь-ледь дихає, коли гірникам, які мають утримувати родини, роками не виплачується заробітна плата? Думаю, до другого читання список підприємств треба доповнити ще ДП «Волиньвугілля», яке теж опинилося у критичній ситуації, а може видобувати вугілля, зберігати трудові шахтарські колективи.

Щодо Східного гірничо-збагачувального комбінату та сама історія. Колеги, ще раз підкреслюю: це один із варіантів. Якщо й далі будемо давати доручення, то вже й шахтарів не залишиться. Вони поїдуть до Польщі, інших країн, де їм створять робочі місця. А шахтарські колективи не тільки Шептицького, а й інших специфічних міст, територій – це люди, які не можуть знайти собі іншу, замінну професію. Якщо шахтар протягом року не спускається в шахту, він втрачає кваліфікацію.

Я хочу, щоб усі фракції підтримали нашу спільну з комітетами позицію. Уряд, керівництво податкової теж підтримує такий варіант, бо іншого немає. Так, якщо сліпо виконувати команду, можна збільшити заборгованість із 2000-х років і поховати будь-яке підприємство під час дії воєнного стану. Прошу підтримати. Голосуємо за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк Ярослав Іванович, фракція «Голос». Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Колеги, ми підтримуємо цей законопроект. Не те, щоб було багато варіантів, що з цими підприємствами робити. Я лише хочу підкреслити, наскільки це трагікомічно. Попередній менеджмент, якщо це можна так назвати, Міністерство енергетики системно навмисно знищувало підприємства, зазначені в законопроекті. Це була конкретна спрямована дія під керівництвом і кураторством російського інкорпорованого нам агента Деркача, який активно в цьому допомагав.

Ми змушені голосувати законопроект, щоб списати цим підприємствам податковий борг, тому що їх завели в таку ситуацію. Якщо цього не зробити, ми їх точно покладемо. У нас вкрали раз, вкрали двічі і, як так розумію, планують, про всяк випадок, вкрасти втретє, якщо в одного з головних організаторів цієї схеми є різні фірми-пустушки, жінки, які збирали показники лічильників на газових та інших обладнаннях, а потім внесли заставу в розмірі 1 мільйона гривень. Ідеться про Германа Галущенка. Ось що ми отримали в результаті такого «чудового» менеджменту п'яти – шести ефективних менеджерів.

Законопроект треба голосувати, іншого варіанту немає, але якщо ми будемо й надалі так ставитися до наших, зокрема державних енергетичних підприємств, то скоро їх не буде навіть не через атаки російських ракет і дронів, а через недолуге керування і намагання вкрасти останнє під час війни.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення законопроекту. Прошу народних депутатів зайняти свої місця і підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію прийняти проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо збереження та забезпечення сталої роботи Державного підприємства «Східний гірничо-збагачувальний комбінат», Державного підприємства «Добропіллявугілля-видобуток», Державного підприємства «Львіввугілля» в умовах воєнного стану» ([№ 14332](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 215.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію направити законопроект на повторне перше читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 213.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію направити суб'єкту права законодавчої ініціативи для доопрацювання. Прошу підтримати. Нехай колеги доопрацюють. Прошу голосувати.

«За» – 218.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях та групах, будь ласка. Дякую.

Будь ласка, Дмитре Олександровичу, з процедури. Я правильно зрозумів?

РАЗУМКОВ Д.О. Колеги, хочу нагадати, що саме після прийняття схожого законопроекту, коли ми створювали унікальні умови для Енергоатома, і з'явилася «тема Міндіча», схема «шлагбаум» тощо, коли дозволили...

ГОЛОВУЮЧИЙ. З процедури, Дмитре Олександровичу!

РАЗУМКОВ Д.О. З процедури.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Не можна приймати закон персональної дії щодо жодного підприємства, бо це прямий шлях до корупції. Треба допомогти шахтарям. Давайте допомагати, приймати закон для галузі, а не для тих підприємств, на яких знову будуть заробляти, до речі, не автори, не до них питання. А потім з'являться міндічі, цукермани, інші, які будуть так само «пиляти» бюджет, але вже за іншою темою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, але перед цим ми проголосували проєкт Закону «Про акціонерне товариство «Східний гірничо-збагачувальний комбінат», який також носить індивідуальний характер.

Шановні колеги, рухаємося далі.

Проект Закону «Про біологічну безпеку та біологічний захист» ([№ 14091](#)). Ставлю на голосування пропозицію розглянути його за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 195.

Рішення прийнято.

Шановні колеги (*Шум у залі*). Ми ще не перейшли до голосування. Перед прийняттям рішення поставити на сигнальне голосування? Давайте дійдемо до нього.

Запрошую до слова міністра охорони здоров'я України Ляшка Віктора Кириловича. Будь ласка.

ЛЯШКО В.К., міністр охорони здоров'я України. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! На ваш розгляд пропонується законопроект, який стосується не лише сфери охорони здоров'я, він потрібний для стримування загроз національній безпеці України. Пандемія COVID-19 назавжди змінила наше уявлення про те, наскільки вразливим може бути світ через циркуляцію інфекційного агента. Вона показала, що один небезпечний патоген здатний за лічені місяці змінити результати економічних прогнозів, міжнародних відносин, роботу системи охорони здоров'я і життя мільйонів. Саме тому Україна повинна мати сучасне законодавство, яке чітко визначає правила роботи з небезпечними біологічними агентами, забезпечує державний контроль, управління ризиками і відповідає найкращим європейським і міжнародним стандартам.

Є ще одна причина, через яку цей законопроект надзвичайно важливий. Російська федерація вже багато років веде проти України не лише збройну, а й інформаційну війну. Однією з найбільших дезінформаційних кампаній стала вигадка про так звані американські біолабораторії в Україні. Мільйони доларів були витрачені на створення цієї брехні. Мета була очевидною – дискредитувати

українську науку, підірвати довіру до міжнародного співробітництва, посіяти страх серед людей і виправдати власну агресію. Наша найкраща відповідь на цю брехню – прозоре, сучасне законодавство, зрозумілі правила і відкритість у сфері біологічної безпеки. Що більше прозорості, то менше простору для маніпуляцій.

Окремо хочу звернути увагу на міжнародні дискусії навколо механізму *Pathogen Access and Benefit-Sharing*, який є додатком до вже схваленої Всесвітньою асамблеєю охорони здоров'я ВООЗ Пандемічної угоди. Світ шукає відповіді...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наступний – голова комітету Радущий Михайло Борисович. Будь ласка.

РАДУЦЬКИЙ М.Б., голова Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Розроблений урядом законопроект № 14091 спрямований на формування в Україні єдиної системи біологічної безпеки. Колеги, я вважаю, що в цьому залі особливо не треба розповідати, що в нас триває повномасштабна війна, що ворог може застосовувати і вже застосовує біологічну та хімічну зброю. Треба розуміти: якщо щось у цьому законопроекті не враховано, то до другого читання треба врахувати. Такий закон потрібен під час повномасштабного вторгнення.

Законопроект розроблено на виконання рішення РНБО «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації» від 23 березня 2021 року, а також Конвенції про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсинної зброї та про їх знищення, відкритої до підписання ще 1972 року.

Хочу зазначити, що такий закон у повному обсязі запрацює через два роки після дня його підписання Президентом. Дякую Комітету з питань екологічної політики та природокористування, який підтримав цей законопроект. Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу зазначив, що законопроект не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та водночас надав окремі зауваження. Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради також висловило низку пропозицій та зауважень.

Усі пропозиції та зауваження будуть опрацьовані комітетом під час підготовки до другого читання. Комітет ухвалив рішення прийняти законопроект № 14091 за основу. Друзі, дуже прошу підтримати пропозицію комітету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайле Борисовичу.

Прошу фракції та групи записатися на виступи: два – за, два – проти.

Запрошую до слова Гевка Володимира Леонідовича, фракція «Слуга народу».

Шановні колеги, буде ще виступ від фракції «Європейська солідарність», і голосуємо. Прошу народних депутатів займати свої місця.

Будь ласка, Володимире Леонідовичу.

ГЕВКО В.Л., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 167, Тернопільська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Я хочу ще раз підтримати кожне слово міністра охорони здоров'я Віктора Ляшка, а також голови комітету Михайла Радущького про надзвичайну важливість цього законопроекту, особливо тоді, коли в нас триває повномасштабна війна. Біологічний захист і біологічна безпека повинні бути максимально прозорими, щоб не було маніпуляцій, вкидань ворога, що ми зараз бачимо. Це надзвичайно небезпечно. Ми повинні впорядкувати все, що стосується цього напрямку. Голосуємо за, колеги.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова Максима Саврасова, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

САВРАСОВ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Прошу передати слово Марії Іоновій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марія Іонова. Будь ласка.

Шановні колеги, після цього виступу ми голосуємо. Прошу народних депутатів підготуватися.

ІОНОВА М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Друзі, як завжди, дуже правильна назва і, в принципі, правильні наміри, єдине, все-таки розгромний висновок ГНЕУ. Даний законопроект містить низку корупційних факторів. Хочу хоча б на один такий фактор звернути увагу – зауваження щодо відсутності чітких підстав для відмови в обліку суб'єктів, які планують здійснювати роботи з біологічними агентами і біосинтетичну діяльність. Навіть якщо відповідно до частини одинадцятої статті 22 законопроекту є перелік таких підстав, все одно не визначено переліку підстав для відмови Службою безпеки України проводити аналіз поданої

заявником інформації. За яких критеріїв це робиться, невідомо. Відсутність чітко визначених повноважень та критеріїв оцінки інформації, справді, створює ризики необґрунтованого обмеження доступу до діяльності, втручання у господарську діяльність суб'єктів господарювання.

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу також дав негативний висновок, тому що законопроект потребує подальшого фахового опрацювання та уточнення окремих положень з урахуванням наданих пропозицій. Просимо Міністерство охорони здоров'я взяти до уваги, що в нас страшенна криза медичних працівників середньої ланки. Це стосується їхніх заробітних плат. Ставка заробітної плати становить 12 тисяч гривень, а на руки вони отримують 9 тисяч 800 гривень, не кажучи вже про реабілітологів, які за оплатою праці прирівнюються до медсестер. Фракція «Європейська солідарність» вимагає підвищити базове грошове забезпечення також для військовослужбовців. Не премії тимчасово, короткостроково на 10 тисяч...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення законопроекту, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію прийняти проект Закону «Про біологічну безпеку та біологічний захист» (№ 14091) за основу... Шановні колеги, як я і обіцяв, спочатку скористаюся правом головуючого і відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради проведу сигнальне голосування. Займіть свої місця!

Ставлю законопроект на сигнальне голосування. Прошу голосувати.

«За» – 193.

Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію прийняти проект Закону «Про біологічну безпеку та біологічний захист» ([№ 14091](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів проголосувати.

«За» – 210.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію направити законопроект на повторне перше читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 234.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, законопроект направлено на повторне перше читання.

Рудик з процедури. Будь ласка. Що у вас з процедури?

РУДИК С.Я. Пане Голово, а підкажіть мені, будь ласка, нерозумному, для чого ставити на сигнальне голосування перед основним голосуванням, щоб побачити кількість людей у залі, отримати результат 193 голоси, а потім поставити на голосування сам законопроект? Ви ж розуміли, що він не пройде. У чому тоді суть попереднього голосування?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скажіть, будь ласка, а які підстави в мене після цього зупинити засідання? Депутат повинен бути на робочому місці, як ви і я.
Дякую.

Шановні колеги, наступний – проєкт Закону «Про державне регулювання органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» ([№ 13204-1](#)). З процедури? Ми вже почали розгляд законопроєкту. У вас щодо цього законопроєкту з процедури?

Костюк. Будь ласка, якщо щодо цього законопроєкту з процедури, бо ми не можемо інші питання ставити на голосування, якщо почали розгляд законопроєкту.

КОСТЮК Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 65, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Ми ж бачимо, що зараз відбувається у Верховній Раді. Я хочу, щоб ми змінили порядок денний і врятували законопроєкти про аграріїв і про внутрішніх переселенців. Прошу змінити порядок денний і зараз поставили на розгляд Верховної Ради законопроєкт [№ 14067](#), який в порядку денному стоїть останнім.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Дмитре, я вже оголосив законопроєкт, ми вже розпочали його розгляд. Якщо у вас були такі ідеї, треба було відреагувати.

Ми можемо одразу голосувати за нього? Дмитро Разумков? Дмитре Олександровичу, як ми домовлялися, 3 хвилини?

Виступ Разумкова, і голосуємо. Прошу народних депутатів залишатися в залі!

Дмитре Олександровичу, до 3 хвилин і голосуємо. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Колеги, насамперед хочу подякувати тим 157 народним депутатам, які проголосували і викликали на завтра у Верховну Раду представника ТЦК Криворізького регіону. Це «беспредел», те, що відбувається на сьогодні, ця «бусифікація», тому що це не можна назвати мобілізацією.

Сьогодні згадували, що це останній день, коли Кабінет Міністрів України обіцяв представити нову реформу ТЦК. Реформи немає, зате є ТЦК, яке мобілізує батька дитини, в якій немає де жити, яку завтра віддадуть соціальним службам. Є ТЦК, яке додумалося мобілізувати собак. Мабуть, вони собі поповнення таким чином намагаються сформувати, але не варто знущатися над тваринами, не треба їх прирівнювати до тецекашників, тварини ні в чому не винні.

Дійшло до того, що групи оповіщення мають «беспредельні» умови існування, у них недоторканність більша, ніж навіть у Президента, тому що в нього вона передбачена нормою Конституції, а в цих зовсім нічого немає – ні

стида, ні совісті, нічого зайвого. Ми це бачимо щодня. У ТЦК 46 тисяч порожніх посад, тому що цих людей там не має бути. Їх усі треба розформувати і розігнати до такої матері, відправивши на фронт. Якщо забрати звідти 40 відсотків працівників, вийде майже корпус – 30 тисяч людей, які точно стануть корисними на фронті в бойових підрозділах, у підрозділах забезпечення, а не займатимуться тим, що ми бачимо щодня на вулицях.

Ви продовжуєте створювати нові умови бронювання. Дякую 151 народному депутату за те, що викликали на завтра в цей зал міністра економіки, довілля та сільського господарства. Він має пояснити, для чого створюються умови, за яких бізнес піде в тінь, а в ТЦК з'явиться ще одна можливість разом з ВЛК заробляти колосальні кошти в розмірі 3 мільярдів євро на рік собі на кишеню та тим, хто їх кришує. На сьогодні відбувається так само, усі про це знають, але більша частина мовчить. Так не має бути.

У нас знову з'являється каста недоторканих, яку ненавидять навіть ті, хто на фронті. Хлопці кажуть: вони не військові. Якщо вони військові, нехай прийдуть сюди і очолять ті підрозділи, які відправляють на фронт. Якщо ми будемо продовжувати мовчати і спостерігати той «беспредел», що відбувається в ТЦК, ковати обіцянки, що реформа ТЦК відбудеться 30 червня, 30 липня, 30 серпня, 30 вересня, 2030-го року, то ми абсолютно знищимо довіру до армії, довіру людей до парламенту, тому що до уряду її й так немає.

Шановні колеги, давайте схаменемося і почнемо працювати на людей, вирішувати питання, які їх, справді, турбують, а не ті, які включені до сьогоднішнього порядку денного.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Я прошу народних депутатів зайняти свої місця. Переходимо до прийняття рішення щодо цього законопроекту. Колеги, швидше заходьте в зал.

У вас щодо цього законопроекту? Добре, 2 хвилини.

Безугла. Будь ласка, 3 хвилини.

БЕЗУГЛА М.В. Я сподіваюся, що цей законопроект проголосують, хоча викликає застереження потенціал Верховної Ради. Використаю менше часу ніж хотіла, представляючи поправки до цього законопроекту, але питання в тому, що взагалі в нас із порядком денним? Чому досі не включено тих питань, на яких наголошують, які небайдужі абсолютно кожному, хто більш-менш розуміється на системі національної безпеки і оборони?

Чому ми не змінюємо статуту Збройних Сил України? Чому ми не змінюємо того, що відбувається у Службі безпеки України? Ви думаєте, що те, що вони прикриваються підрозділами, які виконують бойові завдання, позбавить їх відповідальності за зловживання? Ні, це все залишається в СБУ. Чому говорячи про ТЦК, ми не називаємо відповідального? А це Командування Сухопутних військ, яке підпорядковується Головнокомандувачу Збройних Сил України. Чому слово «Головнокомандувач» і прізвище Сирський взагалі не лунає

у виступах шанованих колег? Чому мовчить Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки та правоохоронний комітет? Навіть те питання, що я порушувала, яке мені обіцяли вирішити найближчим часом, сподіваюся, що слова буде дотримано, про створення військової юстиції та спеціальної комісії, не розглянуто відповідним профільним комітетом.

Колеги, я наголошую на тому, що відбувається в парламенті. Ми голосуємо окремі поправки до окремих законопроектів і робимо вигляд, що системних рішень парламент і країна не потребують. Ми не можемо залишатися в капсулі, я розбиватиму її щодня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Прошу народних депутатів зайняти свої місця і підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію прийняти проект Закону «Про державне регулювання органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» ([№ 13204-1](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 255.

Рішення прийнято.

Вітаю, колеги. Закон прийнято.

Наступний законопроект [№ 12384](#). Одразу можемо голосувати? Займіть свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію прийняти в другому читанні та в цілому... (*Шум у залі*).

Шановні колеги! Скажіть, будь ласка, є депутати, які хочуть поставити поправки на голосування чи виступити? Бо ми зараз втратимо одну фракцію. Якщо вам це важливіше, послухаємо вас і не проголосуємо законопроект. Два варіанти вибору. Давайте будемо дорослими. Це ваше право, друзі. Будь ласка.

Дмитре Олександровичу, що у вас? Ви поправки доповідатимете? Виступ. Скільки хвилин? Юліє, вам скільки хвилин? Чи у вас поправки?

Будь ласка, починайте, Дмитре Олександровичу. До 5 хвилин, правильно я розумію? Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, я не зрозумів, чому ви так переживаєте. Руслан Олексійович сказав, що він не має підстав закривати засідання, поки ми не розглянемо всі питання порядку денного. Я ж правильно зрозумів запитання щодо законопроекту, про який згадував пан Рудик? Ми все одно маємо розглянути всі питання сьогоднішнього порядку денного. Я впевнений, що ми точно менше втомилися за лікарів, учителів, військових, які нас боронять. Ми маємо так само показати злагоджену роботу парламенту хоча б протягом п'яти годин. Упевнений, саме це ми сьогодні і зробимо. Це перше.

Друге. У нас сьогодні багато питань у порядку денному, але немає важливих. Немає законопроєкту про демобілізацію, законопроєктів, пов'язаних з підвищенням зарплат учителям, медикам, про які багато говорили під час прийняття бюджету на цей рік. Немає змін до Державного бюджету, які має вимагати уряд. Чому? Тому що уряд сказав, що з червня наші захисники отримуватимуть іншу зарплату: плюс 50 відсотків для тих, хто в тилу, – від 20 до 30 тисяч гривень, і до плюс 170 відсотків для тих, хто на нулі, – до 460 тисяч гривень.

Скажіть мені, будь ласка, за які гроші вони мають це робити? У них немає цих грошей. Прийнявши законопроєкт [№ 15224](#), ми внесли зміни до Державного бюджету виключно, щоб закрити ті дірки, які цей уряд досі недорахував. Під час прийняття бюджету, за який ви голосували, я разом з командою «Розумна політика», іншими народними депутати казав з цієї трибуни, що це сміття, а не законопроєкт, це не бюджет. Це стос папірців, які можна використовувати у вбиральні або підпирати стіл, можна в Офісі Президента чи в кабінеті народного депутата, де завгодно.

Це не головний фінансовий документ держави, його немає. Грошей на це так само немає. Де терміни служби, про які багато говорили? З'явилися контракти. Для нових військовослужбовців це, може, й непогано, але для тих, хто воює з 2022 року, з 2014 року, треба ще раз два роки чекати? Будемо чекати, може, когось не стане, хтось не зможе повернутися. Так само, як обіцяли тим, кого вже немає, що 18 грудня 2024 року законопроєкт буде в цьому залі.

Шановні представники влади! Хочу вам сказати, що закон в абсолютно незаконний спосіб не відправлено на підпис Президенту. Закон, проголосований в залі, за нього віддали багато голосів різні фракції, зокрема фракція «Слуга народу», поправкою 48 команди «Розумна політика» повернули доплату нашим захисникам в розмірі 30 тисяч гривень. Він досі не підписаний. Розповідаючи про необхідність підвищити зарплату військовим, треба просто виконати прийнятий закон. Через те, що цей закон 38 місяців валяється у стінах Верховної Ради, в кожного військового вкрали 1 мільйон 140 тисяч гривень. Понад 1 мільйон гривень у кожного військового! І це зробила влада, яка не відправила закон на підпис Президенту, він його не підписав, і закон не набрав чинності.

Відповідальність лежить на кожному, хто заблокував закон, не відправив його на підпис Президенту. На жаль, ця відповідальність лежить на Президентах, тому що він має підписати закон протягом 15 днів після його прийняття. Це фактично крадіжка у наших захисників, а особливо в тих, хто вже віддав життя і здоров'я за нашу батьківщину, за те, щоб ми сьогодні могли розглядати в цьому залі різні законопроєкти, більшість з яких взагалі не турбує суспільство.

Просто візьміть і подивіться порядок денний. Там питань, які реально турбують людей... Давайте візьмемо цей порядок денний, вийдемо на вулицю і покажемо людям. Бажано не представлятися, що ми народні депутати, бо можемо цим порядком денним прямо по писку й отримати. Це реалії, в яких ми живемо, тому що людей те, що голосує Верховна Рада, взагалі не турбує.

Їх турбують зарплати, пенсії, їх турбує, чому знову вимикається світло, чому від зими нічого не зробили, щоб захистити об'єкти критичної інфраструктури? Чому знову не запровадили пільгових умов закупівлі пального для бізнесу, який працюватиме на генераторах? Знову! Чому нічого не зробили для когенерації, для створення диверсифікованого ринку постачання електроенергії? Тому що на цьому не може Міндіч заробити? Тоді вийдіть і скажіть про це з трибуни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наступна – Юлія Овчинникова. Будь ласка, з місця. Скільки, до 4 хвилин? Будь ласка, 4 хвилини.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Ми хочемо офіційно і публічно засвідчити свою позицію. У кожного з вас була можливість внести запобіжники поправками, обговорюючи законопроект у профільному комітеті. Але у нас такої можливості не було, тому ми внесли відповідні поправки. Кожен народний депутат у залі Верховної Ради має розуміти, за що він голосує. Кожен українець має знати, за що голосує його обранець.

Історія законопроекту [№ 12384](#) почалася не сьогодні. Законопроект [№ 8119](#), внесений до цього, був прийнятий залом і заветований Президентом. Президент наклав вето і направив у парламент свої пропозиції до закону. Ми маємо можливість прийняти ці пропозиції, тому що всі запобіжники були внесені Президентом. Що роблять ініціатори законопроекту? Реєструють заново законопроект, фактично ідентичний тому, що був, не враховуючи відповідних запобіжників.

Колеги, я внесла 37 поправок. Ці поправки ми запропонували, щоб внести запобіжники до Водного кодексу України, Земельного кодексу України і унеможливити подальшу забудову прибережної смуги. Це принципова позиція, захист права на чисте і безпечне довкілля, яке гарантоване нам Конституцією України. 28 червня ми відзначили 30 років прийняття Конституції України. Головне юридичне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку чітко зазначило, що в законопроекті порушується не менше семи статей Конституції. Ми йому віримо, я апріорі також.

Колеги, депутати від трьох фракцій звернулися з офіційним листом з проханням розглянути і внести ці запобіжники, які дають можливість захистити від забудови прибережні смуги. Що в результаті отримали? Ми дякуємо профільному заступнику міністра, який відреагував і організував зустріч. Дякую секретаріату, народним депутатам з профільного комітету. Але результат нульовий. Всі визнали, що мають бути внесені запобіжники до статей 88, 89, 90 Водного кодексу України, статей 60, 61, 62 Земельного кодексу України, щоб

розв'язати відповідні проблеми. Сьогодні я вважаю своїм обов'язком зафіксувати цю позицію публічно. Це перше.

Друге. Коли в майбутньому виникатимуть питання хаотичної забудови прибережних територій, погіршення стану водних ресурсів, природоохоронних територій, суспільство має знати, що парламент мав можливість цьому запобігти.

Третє. Саме під час розгляду законопроєкту я хочу заявити, що тиск на народного депутата, членів його родини неприпустимий в демократичній, європейській країні, яку ми будуємо.

Колеги, Україна має будуватися на дотриманні законів, повазі до права, захисті права на чисте і безпечне довкілля, а не на страху.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Я бачив, що є ще Піпа Наталія Романівна. Будь ласка, що у вас?

ППА Н.Р., секретар Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 115, Львівська область, політична партія «Голос»). Ставлю на голосування поправку 6 для підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте, ми ще не дійшли до підтвердження. Я запитую у колег чи є поправки для врахування, поки що не для підтвердження. Чи є колеги, які ставитимуть свої поправки на голосування для врахування?

З'явився колега, який ставитиме свої поправки на голосування для врахування. Чорноморов.

Шановні колеги, 1 секунду. У нас було попереднє рішення – без обговорення, але зараз я знайду цей законопроєкт, і ми підемо по поправках. Перепрошую, колеги. Чорноморов?

Будь ласка, розглядаємо ваші поправки.

ЧОРНОМОРОВ А.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 131, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Руслане Олексійовичу, дякую за надане слово. Я чув попередніх промовців, які виступали з трибуни. Найголовніше, що хочу сказати, стосовно останнього. Над цим законопроєктом уже кілька років працює аграрний комітет. У нас є дуже багато доказової бази від науковців Причорномор'я та тих, хто був колись на тимчасово окупованих територіях вздовж Азовського моря.

Даний законопроєкт врегульовує, найголовніше, що доступ до водойм комплексного призначення не буде видаватися за рішенням Кабінету Міністрів, а особисто міністром економіки, довкілля та сільського господарства, тепер усе йтиме через аукціони і водойми комплексного призначення безпосередньо принесуть дуже багато в бюджет країни, оскільки аукціон починається

з мінімальної ціни за 1 гектар, а ці водойми мають площі найменше 2–3 тисячі гектарів водного плеса.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я так розумію, що йдеться про вашу поправку 35?

Ставлю на голосування поправку 35 авторства Чорноморова для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 30.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 49 Чорноморова. Правильно я розумію, Артеме?

Будь ласка, поправка 49. Доповідайте.

ЧОРНОМОРОВ А.О. У продовження хочу сказати, що цим законопроектом, окрім введення нового поняття «товарне рибне господарство», ми також запроваджуємо чітке поняття «аквакультура». Пропонуємо дозволити людям у водоймах невеликих призначень, які знаходяться на території громад і областей, вирощувати рибу садковим методом невеликими об'ємами, як це традиційно прийнято в Європі. Тим самим залучати працездатне населення в ОТГ до праці в рибному господарстві і наповнювати бюджети ОТГ.

Пане Голово! Шановні народні депутати! Як зазначили науковці, зариблення водойм рослинорідними формами риб якнайкраще впливає на очищення водойм від зарослення різними рослинами в літній період. Така практика застосовується в Америці та Європі. На сьогодні в бюджеті немає коштів для очищення водойм.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 49 авторства Чорноморова для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 25.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 75. Чорноморов. Будь ласка.

ЧОРНОМОРОВ А.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Хочу зазначити, що під час розгляду цього законопроекту і внесення певних поправок відбулося обговорення з Асоціацією міст України, з громадами. Цим законопроектом знімаються обмеження щодо доступу громадян до водойм комплексного призначення, а також ставків і озер, щоб громада та її мешканці мали вільний доступ до водойм, не заважаючи веденню господарської діяльності як в товарно-рибному господарстві, так і в садковому вирощуванні риби. Це головний принцип, закладений для того, щоб гармонізувати відносини між бізнесом та мешканцями громади.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 75 авторства Чорноморова для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Поправка 78 авторства Чорноморова. Будь ласка, Артеме.

ЧОРНОМОРОВ А.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Основним із постулатів даного законопроекту і взагалі його ідеологія в тому, що в нас на сьогодні більшість риби, зокрема прісноводної, яка водиться в річках і озерах, імпортується приблизно на 70 відсотків. Даним законопроектом пропонується підвищити рівень внутрішнього вирощування рослиноїдних форм риби, які, крім того, що допомагають екології, очищаючи водойми, сприяють забезпеченню громад прісною водою. Цим ми збільшимо залучення населення до роботи в рибному господарстві, що сприятиме наповненню бюджетів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 78 авторства Чорноморова для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 16.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, хто бажає ще поставити свої поправки на голосування? Костюк. Я знайду ваші поправки. З процедури?

Костюк. Будь ласка. Що у вас з процедури?

КОСТЮК Д.С. Руслане Олексійовичу, прошу вас закінчувати цей цирк. Ми ж бачимо, що у Верховній Раді немає депутатів. У нас попереду законопроекти, якщо ми йдемо по всьому порядку денному, про ВПО, індустріальні парки, про опалення взимку. Ми ж їх не будемо розглядати. Давайте закриємо засідання і вже продовжимо завтра розгляд...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Друзі, можна я буду ці рішення приймати? Добре?

КОСТЮК Д.С. У мене прохання до вас.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Я запитую, чи є хтось, хто буде ставити свої поправки на голосування для врахування? Немає. Шановні колеги, тоді поправки для підтвердження ми розглянемо завтра.

Оголошується перерва у нашому пленарному засіданні. Продовжуємо працювати разом заради України.

Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!